

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
JANUARY 30

LAIKS

Published 49 times per year except the last week in June, the second week in September, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Volume LX Nr. 5 (5462)

2010. gada 30. janvāris – 5. februāris

PBLA Kultūras fonds (KF) atkārtoti aicina ierosināt kandidātus 2009. gada apbalvojumiem šādās kultūras nozarēs: **humanitāro un sociālo zinātņu, lietiskās mākslas, mūzikas, paidaģoģijas,**

PBLA KULTŪRAS FONDA ZIŅOJUMS

preses, rakstniecības, tautas un mākslas deju, teātra mākslas, tehnisko un dabas zinātņu, tēlotājas mākslas. Motivētus ierosinājumus var iesniegt grāmatu izdevēji, autori, komponisti, ieinteresētas personas vai organizācijas līdz ar apbalvojamās personas pilnu vārdu, adresi un telefona numuru KF nozaru vadītājiem (skat. zemāk) ne vēlāk kā līdz 2010. gada 1. aprīlim.

Rakstniecības, humānāro un sociālo zinātņu nozarēs darbiem jābūt izdotiem pēdējos divos

gados. Tos vēlams iesniegt piecos, bet ne mazāk kā četrus eksemplāros, lai visiem nozares referentiem būtu iespējams laikus ar tiem iepazīties.

Skaņu mākslā, vokālajā vai instrumentālajā nozarē, darbiem jābūt publicētiem vai pirmo reizi publiski atskatītiem divos iepriekšējos kalendāra gados. Var arī ierosināt godalgot izcilus veikumus skaņu vai teātra mākslā, kas notikuši divu iepriekšējo gadu laikā. Zinātniskie darbi humānāro un sociālo zinātņu vai

technisko un dabas zinātņu laukā var būt uzrakstīti svešvalodās, bet tādā gadījumā jāpievieno īss atstāstījums latviešu valodā.

PBLA KF apbalvo tikai ārzemēs dzīvojošus latviešu autorus, māksliniekus un izglītības un kultūras darbiniekus, kā arī citautiešus, kuŗi veicina latviešu kultūru ārzemēs.

PBLA KF piešķir **goda balvas** (\$2000), **goda diplomus** (bez naudas balvas), kas atzinības ziņā pielīdzināmi goda balvām, **Kr. Barona prēmijas** (\$1000) un

atzinības rakstus saskaņā ar KF noteikumiem, vadoties no darba kvalitātes, attiecīgas nozares vadītāja un referentu atzinuma.

Visās desmit (10) KF nozarēs nozaru vadītāji korespondences ceļā vienojas ar saviem referentiem par ieteikumu KF apbalvojumam.

Noteikumi paredz, ka viena autora darbus vai veikumus tanī pašā nozarē var godalgot ne agrāk kā pēc trim (3) gadiem, bet otru naudas balvu citā nozarē var piešķirt pēc diviem (2) gadiem.

Darbi iesūtāmi **līdz 2010. gada 1. aprīlim** nozaru vadītājiem uz šādām adresēm:

Humānāro un sociālo zinātņu nozare:	Dr. Jānis Peniķis 1214 E. Belmont Ave. South Bend, IN 46615 USA	Rakstniecības nozare:	Dr. Rolfs Ekmanis 50 Cedar Lane Sedona, AZ 86336-5011 USA
Lietiskās mākslas nozare:	Mrs. Liena Kaugara 7225 Oak Highlands Dr. Kalamazoo, MI 49009	Tautas un mākslas deju nozare:	Mrs. Zaiga Klimane 32 Pine Ridge Road Poughkeepsie, NY 12603 USA
Mūzikas nozare:	Mrs. Dace Aperāne 11 Cat Rocks Dr. Bedford, NY 10506-2023 USA	Teātra mākslas nozare:	Mrs. Inta Purva 236 Bowood Ave. Toronto, Ont. M4N 1Y6 CANADA
Paidaģoģijas nozare:	Mr. Edgars Kiršs 321 Durie St. Toronto, ON M6S 3G2 CANADA	Technisko un dabas zinātņu nozare:	Mr. Arnis Gross Tērbatas ielā 65-5 Rīga, LV 1001 LATVIA
Preses nozare:	Ms. Brigita Liepiņa 521 Elgar Rd. Box Hill North, Vic. 3129 AUSTRALIA	Tēlotājas mākslas nozare:	Mr. Juris Ubāns 1 Thomas St. Portland, ME 04102 USA

Piesūtītos darbus pēc izvērtēšanas PBLA KF nodod Latviešu institūtam vai arhīvam, ja nav pievienots norādījums par atpakaļ sūtīšanu. Godalgoto vārdus paziņos presē un 18. novembra svinības attiecīgos latviešu centros.

Līdzekļu pieprasījumi Kultūras fondam izglītības un kultūras pasākumiem iesūtāmi līdz 2010. gada 1. aprīlim PBLA KF priekšsēdei

Vijai Zuntakai-Bērziņai
58 Dix Woods Dr., Melville, NY 11747 USA.

Ja pieprasījums pārsniedz \$1 000 ASV, iesniegumam pievienojams sīkāks izdevumu apraksts.

Apbalvojumu pieteikumi un līdzekļu pieprasījumu veidlapas atrodamas PBLA mājas lapā (www.PBLA.lv) zem KF un tās ir saņemamas no KF priekšsēdes - vija@berzinsdesign.com.

VAŠINGTONAS SKOLĀ PIEMIN DRAUDZĪGO AICINĀJUMU

Vašingtonas D.C. ev. lut. draudzes pamatskola, vecāki un labvēļi šī gada 24. janvārī pulcējās dievnama sabiedriskajās telpās Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumā. Tautastērpos sapsotie bērni saņēma pirmā pusgada liecības, kā arī iepriecināja klātesošos ar priekšnesumiem.

Sarīkojumu atklājot, skolas pārzine Daina Bloka (*Block*) skolēniem jautāja, kas būtu jādara, lai uzceltu māju? Vašingtonas latviešu draudzes bērni, liekas, ļoti labprāt no klausītāju rindām atbild uz šādiem dziļdomīgiem jautājumiem, un tā drīzi vien noskaidrojās, ka mājai vajadzīgi pamati un ka *pamatskola* dod zināšanu pamatus.

Liecību izdališana noritēja raiti, mazajām tautumeitām ar košiem ziedu vaināgiem galvā cenšoties graciozi palocīt celīti. Liecības izpelnījās 53 bērni, no kuŗiem vairums mācās zemākajās klasēs. Vašingtonas skolu sveica Latvijas vēstnieks ASV, Andrejs Pildegovičs, pasniedzams veltes. Un, sekojot Kārļa Ulmaņa 1935. gadā

izteiktajam aicinājumam, skolu, līdz ar visa laba vēlējumiem, dāsni apdāvināja arī vietējās organizācijas. Aploksnes pasniedza Vašingtonas konvents, Lettonia, Talavija, Vašingtonas Studenšu korporāciju kopa, Daugaviete, Dzintra, Imeria un Daugavas vanagu apvienība Vašingtonā.

Sekoja priekšnesumi, ko droši pieteica nesens skolas absolvents Aleksis Goldšmits. Sandra Strenge nodziedāja Raimonda Paula dziesmu „Aicinājums” vietējo instrumentālistu Ivara Kuškēvica, Riča Skultes un Pēterā Alunāna pavadījumā. Sandra ir vērtīgs ieguvums Vašingtonas latviešu sabiedrībai: būdama skolota vokāliste, viņa ar izkoptu dziedājumu bieži kuplina dievkalpojumus un kopš rudens iesaistījies arī skolas darbā, mācīdama bērniem dziedāšanu un latviešu valodu. Valdis Kārklis savukārt nodemonstrēja kokles spēli. Brīnumainā kārtā, liegajās skaņās klausoties, arī paši vismazākie sēdēja klusi un mierīgi – it kā sadzirdēdami savu senču dvēseles valodu.

Skolotāja Gundega Senga (*Seng*), kas beigusi Rozentāla mākslas vidusskolu, bija sagatavojusi krāšņu ilustrāciju klāstu A. Brigaderes lugai „Sprīdītis”. Bērniem no skatuves rādīt gleznas un skolas saimei dažviet nospēlējot pa dialogam no lugas, Gundega stāstīja par Sprīdīša gaitām, vienlaicīgi veidodama

gleznu izstādi un teātra izrādi. Skolēnu koris nodziedāja „Prāta vētras” dziesmu „Ziemā”, mazajiem dziedoņiem skaļi atraisoties piedziedājumā. Ar nopietnu vijoles solo uzstājās 6. klases audzēkne Laura Kēlere, Egona Pļavnieka klavieru pavadījumā. Sarīkojumu noslēdza skolas vecāku un pārejo klausītāju

kopīgi dziedātā dziesma „Pērkonu veda vedekliņu”. Divdesmitgalvīgā vecāku grupa dziedāja tik braši, ka gribētos ierosināt tai neturēt sveci zem pūra un veidot savu kori. Pēc tam skolas saime un viesi pakavējās pie vecāku sarūpētiem atspirdzinājumiem.

Vilnis Baumanis

Sprīdīša draugi.
No kreisās:
Sandra Senga,
Kristīne Sūrīte,
Edvarts Evans,
Edijs Blumbergs
un Tessa Block.
Aizmugurē
Ūve Hodgins

Latvian newspaper

LAIKS

Published 48 times per year except the first week in May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā

Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,

e-pasts - redakcija@laiks.us

Kantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dolars: 1 gadam US \$ 130.00; 6 mēn.

US \$ 72.00; 3 mēn. US \$ 40.00.

Neizlietosus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā. Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,

e-pasts: ligita@laiks.us

Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora

Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Redaktori Kanadā:

Rūdofls Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,

5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca,

104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1

IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU

tiešie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga

**AIREX - AVE SOL TRAVEL
A. JANSONS**

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

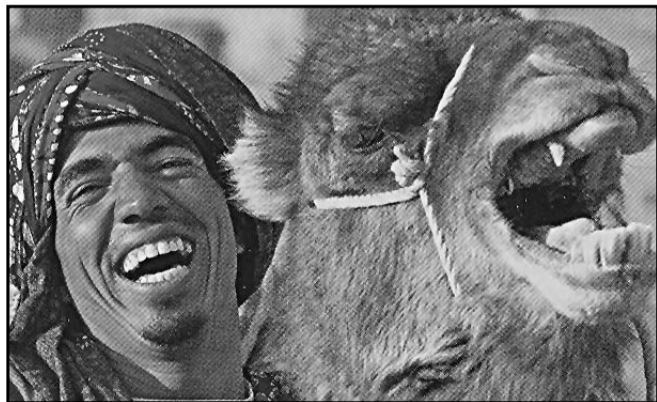
201-944-1273

Runājam angļiski:

1-866-944-1273

RigaVen Travel Inc.

Piedalīsimies tūrē "Lidzi Inesei uz Maroku" no 6.-16. martam 2010. gadā

Mēs kārtojam tūres, ekskursijas, kruīzus uz visām zemēm, arī ceļojumus un apmešanos Latvijā.

Zvaniet - INESEI ZAKIS

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

Tālr.: 631-665-4455 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164 E-pasts: RigaVen@aol.com**LASĪTĀJU BALSIS****Par krustvārdu mīklām**

Jauno gadu iesākot un mēģinot atrisināt Laikā ievietotās krustvārdu mīklas, man rodas jautājums, no kuņas planētas miklu sastādītāji aizņemas mīklās lietotos vārdus.

Varu saprast, ka latvisko vārdu trūkuma dēļ dažkārt ir jāmeklē kādas beznozīmīgas Amuras upes pietekas nosaukumu un citus tamlīdzīgus vietvārdus. Bet kur an liellopu aļas karbonādei radies nosaukums ANTREKOTS un kafija ir TONIZĒJOŠS dzēriens (ko nozīmē „tonizējošs”???)

Varbūt miklu autori varētu šādai vajadzībai izdot īpašu krustvārdu vārdnīcu?

Vēlot jauku pavasari un nenoslīkt Kalifornijas lietūs gāzēs,

Juris P.

*

Var piekrist cien. lasītājam Jurim Pūliņam, ka krustvārdu mīklās dotie uzdevumi jeb jautājumi

reizēm nav viegli atrisināmi vai atminami, un tiešām var gadīties, ka dažs atminējums meklējams uz citas planētas, ja runa ir par Visuma parādībām. Taču cien. lasītāja minētie piemēri pie šīs kategorijas nepieder.

Vārds „antrekots” atrodams visai parastās vārdnīcās, un vārda skaidrojums tajās ir šāds.

Lielā enciklopēdiskā vārdnīca, Jumava, Rīga, 2003. Izdevniecības Lidman Production AB un apgāda „Jumava” kopīgs projekts Europe-dia:

antrekots (*fr. entrecte*) – cepts liellopu gaļas starpribu gabals.

Svešvārdu vārdnīca, Jumava, Rīga, 1999:

antrekots (*entrecôte*) – cepts liellopu gaļas starpribu gabals, arī tā cepetis.

Lasītāja otra minētā vārda skaidrojums ir mazliet sarežģītāks, jo tas atkarīgs no krustvārdu mīklas

autora izvēles, - atbilde uz jautājumu par kafiju varētu būt arī, piemēram, baudviela vai viegli stimulējoša viela vai šādas vielas dzēriens. Iepriekš minētajā enciklopēdiskajā vārdnīcā tieši tā par kafiju arī rakstīts – satur līdz 2,5% alkaloīda kofeīna, kam ir maigi stimulējoša iedarbība. Svešvārdu vārdnīcā uzzinām, ka tonizējoša ir viela, kas aktivizē, piemēram, organismu; arī uzlabo pašsajūtu, izraisa aktivitāti, proti, stimulē. Tātad skaidrojumi abās vārdnīcās saskan.

Redakcija saviem krustvārdu miklu autoriem formulējumos atstāj brīvu izvēli, neierobežojot iespēju izteikt tos sarežģītāk (dažkārt pat „vielīgāk”), lai mikla nebūtu atminama pārāk viegli. Turklāt krustvārdu miklu autori, tāpat kā jebkuŗu redakcijai iesniegtu tekstu autori, ir atbildīgi par publikācijā minēto faktu precizitāti.

Kritizē jaunievēlēto ES vadībuPar jaunievēlētajiem Eiropas Savienības vadītājiem britu laikrakstos parādījies daudz kritikas. Visvairāk kritikas saņēmusi Katriņa Aštone (*Katharine Ashton*) – jaunā ES ārlietu ministre. Izrādās, ka viņa bijusi kasiere CND kampaņā (Kampaņa par kodolatbrūņošanu), un tā tika uzskatīta par sadarbību ar PSRS. Aštoni apvaino, ka viņa tolaik saņēmusi naudu no Padomju Savienības. Iztaujāšanā viņa to noliedz, bet The Times iespiesta fotogrāfija, kur Aštone stāv blakus šīs grupas vadītājam.Deivids Čarters (*David Charter*) no Briseles raksta, ka CND nolūki bijuši plaši pazīstami aiz Dzels priekšvara un tagad ES šis jautājums izvirzīts parlamentā. Deputāts no britu Neatkarīgās partijas Naigels Feirigo (*Nigel Farage*) norādījis, ka Aštone saņēmusi daudzus naudas ziedojumus un atteikusies atklāt ziedotājus. Feirigo teicis: „Ir zināms, ka ziedojumus devis Vils Hovards (*Will Howard*), kas ir Komunistu partijas loceklis Lielbritānijā. Baronese Aštone noliedz, ka saņēmusi ziedojumus no organizācijām, kas vērstas pret Rietumu stila demokrātiju. Es neredzu, ka viņa ir istā

persona darbam aizjūras politikā, ja viņa bijusi aktiviste CND.”

Rakstā tālāk teikts, ka visiem kandidātiem Eiropas Komisijā jāiziet cauri Eiropas Parlamenta pārbaudei un Eiropas Tautas partiju - galvenā centra labējā grupa prasījusi noraidīt katru, kas pagātnē atbalstījis komūnismu. Aštone gan noliegusi, ka būtu Komunistu partijas biedre.

Krišjāns Kariņš – ES parlamenta deputāts no Latvijas, pārstāvējot no centra labējo partiju, teicis: „Klajā ir nākusi informācija, ka Aštone bijusi saistīta ar marksistu kustību. Tādā gadījumā tas ir liels satraukums. Mēs ļoti ceram, ka augstie pārstāvji vedīs sarunas ar mūsu austrumu kaimiņiem.”

Čehu Republikas ES parlamenta deputāts – labējās partijas pārstāvis no ODS partijas Himeks Fajjons (*Hynek Fajnon*) izteicies: „Bez šaubām, Kremļa atbalstītājs CND, un, ja Aštone bijusi kasiere, tas būtu liels skandāls.”Daily Express pastāvīgais autors Leons Makkinstrejs (*Leo Mackinstry*) kritizē arī ievēlēto Beļģijas ministru prezidentu, tāpat kā baronesi Aštoni, - par to varot priecāties tikai padomju „politbirojs”, piebilstot, ka abi divi ir bez

politiskas pieredzes, un tādiem dod iespēju kontrolēt mūsu dzīvi. „Tas ir demokrātijas pārkāpums, un ES ir izveidojusies par birokrātisku diktatūru - šauru pašievēlētu saujīņu, lai noturētos pie varas. Tas ir nāvējošs sitiens britu demokrātijai. Valdīšanu pārņems Briseles režīms, kas uzņēmis iznīcināt mūsu dabiskos uzskatus.”

Jaunievēlētajam prezidentam van Rompejam piedēvē apšaubāmas patriotisma izpausmes, šis cilvēks priekšroku dodot aizmuguriskām izrīcībām.

Baronese Aštone visu laiku bijusi kreisā spārna organizācijā, prastot Britānijai atbrūņot savus aizsardzības spēkus padomju draudu priekšā. „Tas atklājās, kad pēc Berlīnes mūra nojaukšanas tika atvērti krievu un austrumvācu archivi. CND bijis pilns ar padomju simpatizētājiem. Ja CND būtu guvusi pārsvaru toreiz, kad Aštone bija šajā grupā, Britāniju būtu pārvaldījuši komunisti.”

Savu rakstu Makkinstrejs no-beidz: „Sociāliste Aštone un federālists van Rompejs ar £320 000 lielu algu pūlēties veidot Eiropas lielvalsti, bet viņu nostāja rada briesmas demokrātijai.”

Savukārt Daily Telegraph Viljams Riss-Nogs (*William Rees-Nogg*) norāda, ka baroneses Aštones ievēlēšana ārlietu pārstāves amatā un van Rompeja ievēlēšana par prezidentu ir apkaunojums Eiropas demokrātijai.

Kanaks (Anglijā)

VYTIS TOURS**LATVIJA –
2010**Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīguar FINNAIR un citām lidfirmām no Ņujorkas,
Čikāgas un citām ASV pilsētām
* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus internetā
* Latvijas "Extravaganza Tour"**VYTIS TOURS**40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTOURS@EARTHLINK.NETLatvian Representative – **Daiga Davies**

Phone – 631-665-4366

Email – Daiga_AffordableADV@yahoo.comWeb site: www.vytistours.com**Paldies !**

Vēlamies izteikt sirsnīgu pateicību Latviešu Luterāņu baznīcai Ņujorkā un Ziemeļņūdžersijas vakarētāju kopai par atbalstu mūsu pagasta trūcīgajām ģimenēm. Par tautiešu saziņošanu naudu 16 trūcīgo ģimeņu bērni vairākus mēnešus saņēms siltas brīvpusdienas. Esam ļoti pateicīgi par sapratni, iejutību un atbalstu mūsu bērniem! Vēlam Jums visiem labu veselību un dzīvesprieku!

Pateicībā –

Alūksnes novada Ilzenes pagasta pārvaldes vadītāja
Arita Prižavoite

ALAs Kultūras dienas Kolorado latviešu centrā

Kolorado latviešu kultūras centrā 12., 13. un 14. februārī visi Laika lasītāji aicināti uz ALAs kultūras dienu sarīkojumus. Jau vairākus mēnešus iepriekš notiek cītīga gatavošanās dedzīgās centra priekšsēdes Raitas Jergensenas vadībā.

Kultūras dienu programma ir plaša. Tajā varēs daudz ko uzzināt par ALAs darbu, jaunākajām aktivitātēm un kultūras projektiem – par to pastāstīs ALAs valdes priekšsēdis Juris Mežinskis un ALA Kultūras nozares vadītāja Iveta Vesmane-Felzenberga.

Jaunieši vienmēr izcēlušies ar radošām idejām un neparastu skatījumu uz dzīvi, tāpēc ALAs valdes sekretāres Kaijas Dankeres vadībā būs iespēja piedalīties pārrunās jauniešu darba grupā. Pārrunu galvenais temats: „ALAs nākotnes vīzija – idejas, problēmas un to risinājumi jauniešu skatījumā”.

Sen zināmu, bet varbūt aizmirstu latviešu tautas tradīciju, simbolu un tēlu valstībā mūs ievadīs vieslektore, brīvmāksliniece Dace Micāne-Zālīte.

Dace Micāne-Zālīte:
“Ieskatisimies latviešu tautas tradīciju gadskārtā – Dabas pulkstenī, kas senā latviešu Saules kalendārā rāda Meteņu laiku.

M. Grīna un M. Grīnas grāmatā „Latviešu gads, gadskārtas, godi” rakstīts: „Meteņus gadskārtu ieražu kalendārā svin starp Ziemassvētkiem un Lieldienu, bet Meteņiem un tiem sekojošai Pelnu dienai ir svarīga nozīme senajā laika skaitīšanas sistēmā. Meteņos izbeidzas ziema, un nākamā dienā – Pelnu dienā – sākas pavasaris un jaunais gads”.

Latviešu skolas skolēnus iepazīstināšu ar jautro Meteņa tradīciju – gatavošanos svētkiem un Meteņa sagaidīšanu, kad „Metenis nāk pār kalnu, cūkas šņukuru padusē”. Izdibināsim, kāpēc tautasdziesmās Meteņa dēli visi ir arāji, bet meitas – malējas, uzzināsim saistību ar jaunā lauksaimniecības gada aizsākšanu un tā sagatavošanu, kas ir šo svētku tradīcijas daļa.”

Kultūras dienās nerunāsim tikai par nopietniem tematiem. 14. februārī visus dalībniekus

aicinām uz kopīgu slēpošanu.

Dace Micāne-Zālīte:

“Kolorado staltie kalni būs labs vizināšanās ceļš, kas kopībā un priekā ievizinās mūs pavasara laikā un dos mūsu domām jaunu spēku, darbiem – ražību, izdošanos.

Meteņu lielajai svinēšanas jautrībai raksturīga masku darināšana un ķekatās iešana. Neiztrūkstoša Meteņdienas tradīcija ir vizināšanās no kalna ar ragaviņām vai slēpēm, lai nākamā gadā „augtu gaŗi lini”.

Viza viza kamanīņas
Meteniša vakarā;
Tā vizēja liniņam
Zelta poga galiņā.

„Nevieniem citiem svētkiem nav tik daudz nosaukumu kā Meteņiem: Meteņi, Meteņdiena, Vastslāvji, Vastslāvis, Budēļi, Pīrāgu diena, Pīrāgi, Aizgavēnis. Tos pavada daudz izdarību, joku un smieklu. Un tomēr, latviešiem šie nav galvenie un tautā visplašāk svinētie gadskārtas svētki, kā tas ir lietuviešiem.”

Kultūras dienu Sirsniņballē/ Meteņballē mūzicēs mūsu brāļu tautas lietuviešu grupa „Kolorado Vabalai”, un mūs būs iespēja salīdzināt latviešu Meteņdienas un lietuviešu tautas Uzgavēnes tradīcijas, meklējot kopsakarības un radnie-

cīgo tautu kultūrās un baltu vienotībā.

Dace Micāne-Zālīte:
„Saules gaisma pieaug un siltais pavasara laiks vairs nav aiz kalniem. To visi gaidām, jo tas mums pavēsta un Dabas grāmatā raksta par Atdzimšanas spēku. Bet Metenis? Metenis to ar savu klātieni Sveču mēnesī sagatavo!”

Sarīkojuma programma:
www.Coloradolatvians.com un
www.alausa.org Tālrunis: 253-670-5813

ALAs Kultūras
nozares vadītāja
Iveta Vesmane-Felzenberga

Metenišis

ALA PAZIŅOJUMS

Amerikas latviešu apvienības 59. kongress

notiks Sanfrancisko pilsētā, Kalifornijā
no 2010. gada 30. aprīļa līdz 2. maijam,

San Francisco Airport – S San Francisco „Embassy Suites” viesnīcā
250 Gateway Blvd., South San Francisco, CA 94080
Tālr. : (650) – 589 - 3400 (viesnīcai un rezervācijām)

Šajā viesnīcā apmetīsies kongresa delegāti, un notiks visas sēdes. Viesnīcas istabu cena būs \$109 plus nodoklis. Cenā ieskaitītas brokastis, kokteiļu stunda un brīvs busiņš uz San Francisko International Airport. Auto novietošana būs par pazeminātu likmi \$6 diennaktī. Istabas jarezervē līdz 16. aprīlim, minot „American Latvian Association” vārdu, lietojot šādu saiti:

<http://embassysuites.hilton.com/en/es/groups/personalized/SFOSOE-ALA-20100429/index.jhtml>

Līgums ļauj kongresa delegātiem ierasties divas dienas ātrāk un palikt viesnīcā divas dienas pēc kongresa par to pašu ALAs likmi. Delegātu dalības maksa kongresam būs \$195, kas ieskaitīs maltītes un dalību kongresa pasākumos.

Aicinām pieteikties ALAs atsevišķos biedrus, kas vēlētos piedalīties kongresā kā delegāti, pārstāvot apvienības atsevišķo biedru intereses.

Kandidātus lūdzam sūtīt pieteikumus rakstiski uz ALAs sekretariātu
(400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850) vai elektroniski (alainfo@alausa.org),
vēlams līdz š. g. 25. februārim.

Pieteikuma vēstulē lūdzu izsākt pamatojumu savai kandidatūrai.
Lūdzu, pievienojiet arī īsu aprakstu par savu darbību latviešu sabiedrībā.

Paldies par atsaucību!

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBA

**Vai vēlaties
sludinājumu
krāsās?**

Dariet zināmu par sevi un savu nodarbošanos!

Ar **Laika** starpniecību varat apsveikt savus draugus un kolēģus!

Laikraksts **Laika** (pielikums **Jauno Laiks**) piedāvā jums iespēju ievietot **KRĀSAINU** sludinājumu 2010. gada 20. februāra numurā.

Visi **krāsainie** sludinājumi tiks ievietoti īpašā lappusē, un sludinājuma cena būs par 30% augstāka.

Laipni lūdzam **KRĀSAINO, pilnīgi gatavo** („Camera Ready”) sludinājumu

LĪDZ 12. FEBRUĀRIM nosūtīt tieši uz Rīgas redakciju.

Par tehniskiem
jautājumiem rakstīt
Solvītai –
solvita@laiks.us

Vispār. info:

DIĀNA SIMMONS RUDŽĪTE:
596 Middlesex Ave.,
Metuchen, NJ 08840, USA.

Tālr.: 732-549-0445, e-pasts:
LaiksDSR@aol.com.

Lūdzam atsaukties
Tālivalža Dangava

(Dreimaņa) (1907-1965)

literārā mantojuma
mantotājus un izdevējus!

Rakstiet: **Laiks** redakcija,
Ausekļa iela 14-2, Rīga
LV-1010;

e-pasts: redakcija@laiks.us;

fakss: +371 67326784.

Latvieši Mētopolitēna operā jūsmo par Elinu Garanču

Daudzviet Amerikā ir iespēja kinoteātrī tiešraidē noskatīties Mētopolitēna operas izrādes. Laimīgi ir Ņujorkas latvieši, jo viņim ir iespēja pašiem aiziet uz operu, ja vien laikus ir nopirkta biļete. Žorža Bizē operā „Karmena” šoziem galveno lomu sešās izrādēs tēlo mecosoprāns Elna Garanča, un visas izrādes jau sen izpārdotas.

Elna Garanča Ņujorkas latviešiem jau labi pazīstama. Mētopolitēnā viņas debija notika pirms diviem gadiem Džoakīno Rosīni operā „Seviļas bārdzinis”, visus pārsteidzot ar savu balsi un talantu. Pērn viņai bija galvenā loma Dž. Rosīni operā „Pelnušķīte”.

Latvijas Nacionālās operas gilde un Latvijas goda konsuls Ņujorkā Daris Dēliņš par godu Elinai Garančai rīkoja pieņemšanu, uz kuŗu bija aicināta vietējā latviešu sabiedrība. Elna labprāt ar katru aprunājās un autografēja tvartus. Viņa pārsteidza ar savu latvisko garu, šarmu un eleganci.

„Karmenas” pirmizrāde bija 31. decembrī. Vecgada vakara noskaņa izrādei piešķīra īpašu spožumu. Skatītāji un mūzikas kritiķi bija sajūsmā par Elinas Garančas lielisko balsi un aktīves talantu.

Džastins Davidsons (Justin Davidson) *New York Magazine* rakstīja: „After twenty-four years, the Met finally has a great Carmen again.”

Heidi Valesona (Heidi Waleson) *Wall Street Journal*: „Excellent meco Elna Garanča played up Carmen's toughness with her purring low range and free upper register, she sounded

fabulous and brought out the character's visceral strength, independence, creating an indelible impression. Her Carmen was not flirting but powerful and physical, whether she was biting into an orange and spitting out the peel, squatting on a boulder to read her future in the cards or facing down her own death in the black

dzīvo Ņujorkā un bieži redzami operteātrī. Izrādes starpbrīdī latviešiem jau kļuvis par tradīciju tikties otrā stāva balkonā pie bāra. Latvieši bieži pie skatuves durvīm nodod māksliniekiem puķes kopā ar rakstveida apsveikumiem, ko operas darbinieki nodod pēc izrādes. Nereti mākslinieks tiek sagaidīts un aps-

Latvieši 8. janvārī operas „Karmena” starpbrīdī. No kreisās Ēriks Niedrītis, Māra Veide, Nikolais Veidis, Ināra Magone, Marta Prāmniece, Ilze Beiniķe, Vija Mortona, Vilmārs Beiniķis, viesi no Sietlas – Daira Cilne un Juris Cilnīš; nav Donalds Mortona, Normana Veltena, Ingridas Priedītes un Ritas Priedītes

lace gown and mantila.”

Antonijs Tomasini (Anthony Tommasini) *New York Times*: „Singing with rich sound, and unerring feel for the nuance and subtext of a phrase, and alluring sensuality. The clarity in her singing makes this Carmen seem intelligent and wily. A lovely blond, Miss Garanča, 33, is captivating in her curly black wig.”

Ņujorkaslatviešiaktīviapmekle un atbalsta Mētopolitēna operu. Lielākā daļa Latvijas Nacionālās operas ģildes valdes locekļu

veikts latviešu valodā. Tā notika 8. janvāra vakarā. Grupa latviešu pēc izrādes sagaidīja Elinu Garanču. Pirms izrādes viņa publiski pauda savu prieku par latviešu klātieni. Karmenas loma ir sarežģīta, Elna ne tikai dzied, bet arī dejo, viņu mētā, nogrūž uz grīdas. Kādā ainā vīriešu grupa viņu tur rokās augstu paceltu virs galvām, un Elna turpina skaļi dziedāt. Tiekoties jautāju, vai viņai uz ādas nav zilumu, un dziedona aši pavilka uz augšu blūzes piedurkni, parādot ievai-

nojumus.

Varam lepoties, ka šajā sezonā Mētopolitēna operā viesojās četri Latvijas mākslinieki. Rudenī redzējām un dzirdējām Aleksandru Antoņenko

Džakomo Pučīni trīs vienčēliena operu triptihā *Il Trittico*, kuŗā ir divas traģiskas drāmas – „Apmetnis” un „Māsa Anželika” un komiskā opera „Džanni Skiki”.

Šī gada janvārī Dž. Pučīni operā „Turandota” dziedāja Maija Kovaļevska, pie diriģenta pulsts bija Andris Nelsons. Vija

un Donalds Mortoni un Vija un Ivars Bērziņi 13. janvāra vakarā abus apsveica, pasniedzot puķes.

Dzirdēts, ka nākamsezonā Mētopolitēna operā dziedās pat pieci latvieši! Ņujorkas latviešu operas apmeklētāji aicina tautiešus, kuŗi ierodas no citām pavalstīm, starpbrīdī viņiem piedrošies, lai iedzertu glāzi šampānīša otrā stāva bārā. Tikai jāmeklē, kur sapulcējušās sievietes ar dzintara rotaslietām un jāpaklausās, kur skan latviešu valoda.

Ēriks Niedrītis

Elna Garanča pēc „Karmenas” izrādes ar latviešu pasniegtajām puķēm

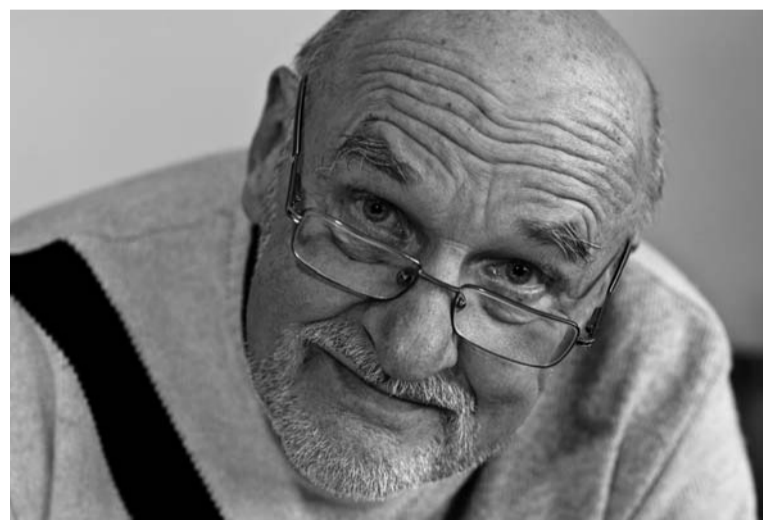
Foto: Ēriks Niedrītis

MĀRIS BRANCIS IZSTĀŽU ZĀLĒS

Gunāra Krolla zīmējumu izstāde Rīgā

Mākslinieka Gunāra Krolla vārds kādu laiku bija tā kā pazudis no Latvijas mākslas dzīves notikumiem, ilgi nekas par viņu nebija dzirdēts, bet piepeši janvāra sākumā ar spēcīgu un neparastu izstādi Ārzemju mākslas muzejā „Bīstamais līdzsvars” viņš atkal nonāca sabiedrības uzmanības centrā. Par neparastumu gan nebūtu jābrīnās – Gunārs Krollis ir viens no vīstāntīgākajiem un radošākajiem māksliniekiem, kuŗš allaž pārsteidz ar temu, ar tēlu jaunu formu meklējumiem un kompozīciju, ar dažādu grafikas tehniku (visbiežāk oforta) iespēju paplašināšanu. Mākslinieks ir arī izcilis grāmatu ilustrators un zīmētājs, tāpat viņam nav sveša vārda māksla.

Viņš ir intelektuālis, kuŗa garīgo pasauli veido ne tikai pasaulē redzētais (ceļojis viņš ir daudz), bet arī gudras grāmatas. Redzēt un izlasīt ir viena lieta, cita – uz metāla plāksnes vai papīra lapas iecerēto pārvērst tēlos. Gunāram Krollim Dievs ir devis šo talantu un arī radoši atrast neietus ceļus, jaunus mākslinieciskos izteiks-

mes līdzekļus.

Otrs neparastuma iemesls ir zīmējums kā tehnika. Arī jaunībā viņš lielu vietu savā daiļradē ierādīja zīmējumam, pēcāk viņu piesaistīja daudzas grafikas tehnikas, savos 78 gados meistars atkal atgriezies pie zīmējuma. Viņu vienmēr ir piesaistījis zīmūļa samtainais maigums un siltums, kā viņš pats atzīstas. Zīmējumā neko nevar labot, jāzīmē uzreiz, kļūdas tas necieš –

domai jābūt precīzi noformulētai, rokai – nekļūdīgai.

Jaunākajā izstādē darbus ierosinājusi filma par leģendāro astoto pasaules brīnumu – Aleksandrijas bāku, kuŗu atklājuši zemūdens archeologi Vidusjūrā Ēģiptes krastos. Tā vedina uz domām, ka pastāv paralēla pasaule, kuŗas esamību mēs neapjaušam. Pagātne ir tepat līdzās. (Varbūt tadā veidā varēs atklāt

arī nogrimušo Atlantīdu, par tās esamību vēsta nostāsti.)

Gunārs Krollis zīmējumu sērijās „Bīstamais līdzsvars” un „Atlantīda”, kā arī diptihā „Čūskas kāzas” risina sarunu par dažādu tautu kultūrām dažādos laikos un to savstarpējo mijiedarbību, par garīgajām dimensijām, kas krustojas cilvēces gaŗajā pastāvēšanas mūžā.

Lapas nolasīt nav viegli, ir nepieciešama noteikta zināšanu bagāža, taču tajā pašā laikā tās ir ļoti konstruktīvi būvētas. Racionālais un emocionālais Gunāra Krolla darbos vienmēr ir jo cieši

saausts, tādēļ ikviens izstādes apmeklētājs var gūt garīgu un emocionālu baudu.

Meistara zīmējumi ir daudzu kultūru piesātināti. Daudz kas nav pateikts līdz galam, atstājot skatītāja ziņā piepildīt nepasacīto, tulkot tēlus un notikumus, kuŗus uzbur mākslinieks. Reālā pasaule Gunāru Krolli kā mākslinieku interesē maz, viņš runā par cilvēci kopumā, par pagātņi un tagadni, par īstenību un transcendentālo pasauli. Tā ir vērtību analīze, dzīvesbūtībasinteresēta pētišana.

Māris Brancis

Foto: Gunārs Janaitis

In memoriam. Ieriķi – Gulbene. 1916 - 2009

Andris Balodis

Cik gan sen tas laiks, kad nedēļas nogalē pēc skolas laicīgi gāju uz Rīgas centrālo staciju, lai nopirktu biļeti līdz Rāmuļiem – ja to neizdārišu, nebūs sēdvietas, jo vilciens ir pārpildīts. Kad man mazam, netālu no mājām sliežu ceļa malā lasot meža zemenes, mamma saka, lai pieliekot ausi pie sliedes – tad varot dzirdēt, vai nebrauc vilciens; kad pēc Otrā pasaules kara tika būvētas jaunas stacijas ēkas nopostīto vietā; kad 1916. gadā tika atklāta jaunā Ieriķu – Gulbenes dzelzceļa līnija – tobrīd viena no daudzajām, kas tapa pirms un pēc tam; pirms gadiem piecpadsmit Rāmuļos vecie iedzīvotāji stāstīja, ka kaņģu stacijas būvējuši sprieduši tiesu un ar nāvi sodījuši vienu savējo, kas bija apzadzies.

To visu manā apziņā iesita negaidīta un pamatīga bedre uz Amatas pārbrauktuves. Labi pazīstot ceļu, pa kuŗu regulāri braucu, biju ļoti pārsteigts, bet izskaidrojums bija vienkāršs – vairs nav sliežu! Tas beidzot lika doties aplūkot šo dzelzceļa līniju, biju gatavojies vismaz pāris gadus, bet nekad jau nebija laika. Diemžēl ieraudzīt pašu dzelzceļu vairs nav iespējams, jo nav vairs dzelzs sliežu – Latvijas valsts tās uzņēmusi „Latvijas Dzelzceļa” (LDz) meitasuzņēmuma „LDz infrastruktūra” personā šo ceļu no 2009. gada septembra līdz decembrim iznīcinājusi, nododot pagājušā gadsimta sākumā un vēlāk ražotās sliedes lūžņos. Pēc LDz sniegtās informācijas, iegūta metāla daudzums ir aptuveni 37 500 tonnu, kas provizoriski

maksā 3,75 miljonus latu, bet izdevumi sliežu demontāžai esot aptuveni miljons latu – tāpat ieguvums ir vairāk nekā 2,5 miljoni latu. Pēc plašsaziņas līdzekļos lasītās informācijas gals pienācis Liepājas – Ventspils dzelzceļam ar aptuveni tādu pašu kilometrāžu, tāpat tur tāds pats ieguvums, gan jau ir vēl kas izdarīts un vēl kas darāms, tāpat uz mūsu priekšteču atstātā mantojuma LDz vēl kādu laiciņu varēs dzīvot, ja vien tā augšgals jeb vadība nebūs pārāk rijīgi.

Taču cik gan izmaksājusi šī dzelzceļa būve? Lai gan to būvējusi krievu armija un darbos bijuši iesaistīti kaņģu stacijas, piedalījušies arī vietējie iedzīvotāji, kam esot maksātas labas algas – sievietēm 2 rubļi dienā, vīriešiem 3 rubļi dienā, bet braucējiem ar zirgu pat 6 rubļi dienā. Sākotnēji sliežu platums bijis 750 mm (resp., tas bijis šaursliežu dzelzceļš), bet 1921. gadā tās pārnaglotas uz 1524 mm. Dzelzceļš izmantots armijas vajadzībām, padomju laikā bija atzarojums uz raķešu bāzi, vesti koki, nafta, braukuši pasažieru vilcieni gan uz Gulbeni, Abreni (Pitalovu), gan Ļeņingradu (tagad Pēterburgu). Taču ar laiku tas viss izrādījies nevajadzīgs tāpat kā tagad izputinātā lauksaimniecība un zivsaimniecība, cukura rūpnīcas Jelgavā un Liepājā, VEFs, Radiotehnika, RAFs un daudz kas cits. 1998. gadā tā laika ministra V. Krištopāna vadītā Satiksmes ministrija secinājusi, ka dzelzceļš ir sliktā stāvoklī un tā sakārtošanai

vajadzīgi 2 miljoni latu, bet tobrīd vēl tikai virmoja doma par pasažieru pārvadājumu izbeigšanu šajā līnijā, savukārt dzelzceļa demontēšana (faktiski iznīcināšana) tobrīd vispār netika pieļauta.

Pagājuši nedaudz vairāk nekā 10 gadi, un tagad pāri palicis uzbērums, kas labākajā gadījumā ir nolīdzināts un pa to var braukt, bet bijušie stacijas peroni atgādina kapu kopiņas. Daudzviet ir milzīgas koka gulšņu kaudzes (vai varētu būt taisnība, ka daži no tiem ražoti vēl 1937. gadā?) ar vēl joprojām tiem tipisko smaržu. Gulšņi tikšot pārsrādāti šķeldā. Šur tur uzbērums malās saglabājušies stabiņi ar kilometru un 100 m atzīmēm, tilti un būves – tas ir viss, kas palicis pāri no tūkstošiem cilvēku sūra darba, kas ar šodienas skatījumā primitīvu tehniku un vispār bez tās, izmantojot lāpstas, ķerras, pajūgus un trulišus (pa sliedēm ripināmus vagoniņus).

Izrokoties cauri kalniem un veidojot lielus uzbērumus, pirms nepilniem simt gadiem būvēja dzelzceļu. Sliežu ceļi tolaik bija tehnikas sasniegums, tie deva iespēju gan pārvietoties, gan tirgoties, pārvēršot mūsu zemes nomales pieejamas un vairāk tās civilizēja. Šodien viss pagriezies pretējā virzienā. Kamēr daudz nātā Eiropā būvē dzelzceļus, pa kuŗiem pārvietoties ar vairāku simtu kilometru ātrumu stundā, pie mums no kartes pazūd līnija pēc līnijas gluži kā izdegušas neona reklāmas.

(Turpinājums sekos)

Kaut kas palicis pāri no sliedēm

Dzelzceļa gulšņu kaudze

LATVIEŠU LIKTENSTĀSTI

Vēl viena latviešu leģionāra stāsts

Maigonis Viksna

(Nobeigums)

Šlēsvīgā-Holšteinā soļojām jūras virzienā, galamērķis Putlosa. Kāpās maza baraka. To vasaru pavadījām kopā ar kaprāļiem un augstākas dienesta pakāpes kaņģu viriem. Vakaros dabūjām kolrābju viru ar gabaliņu maizes. Izsalkums mocīja, tāpēc kopā ar puisī, kas spēlēja akordeonu, aizgājām uz ciemu, kur viņš sāka spēlēt, mēs dziedājām dziesmu vācu valodā *Du kannst nicht treu sein*, un sajūsmīnātās mājasmātes pacienāja mūs ar ceptiem kartupeļiem un pāris olām. Nākamo dziesmu dziedājām kopā ar viņām.

Citūdien satiku vietējo zemnieku, kam pārdevu mazu motociklu par šķinķi un maizi un jautāju, vai viņam nevajag laukstrādniekus, kas strādātu par vēderu. Grupa mūsējo sāka strādāt biešu laukā un turpat šķūnī pārnākšoja. Izrādījās, ka arī zemnieka brālim vajag strādniekus, tādējādi vēl viena grupiņa dabūja darbu. Mūsu rotas kaprālis Štālīts bija labs mākslinieks, viņš no fotogrāfijas uzņēmēja manas krustmātes portretu, ko aiznesu parādīt uz maiznīcu un piedāvāju, ja ir vēlšanās. Nopelnīju divus klaipus maizes, un

vairākas dāmas tūlīt pasūtīnāja savu portretu. Štālīts nu bija aizņemts cilvēks.

Tuvojās rudens, angļi meklēja mums pārziemošanas vietu. Ciešos brauca krievi un aicināja braukt mājās, taču angļu augstākajai valdībai bija skaidrs, ka latvieši nebrauks. Beidzot atkal kāpām ešelonos, kuŗi brauca uz Zedelgemu, bet mūsējais uz Briseli. Izkāpām no vilciena un gājām cauri pilsētas centram. Jūtām vietējo naidu, viņi jau nezināja, ka esam latvieši, kaut mums uz piedurknes bija latviešu vairodzīņš. Apmetāmie Briseles gūstekņu nometnē, starp mums arī bijušie beļģu leģionāri, viņus sagaidīja naidīgi.

Pēc laika mūs pārveda uz Zedelgemu, kur dr. Aleksandrs Osītis sapulcināja mūsu rotas feldšerus darbam nometnes slimnīcā angļu pārraudzībā. Katrs dabūjām palīgus, apkalpotājus un žēlsirdīgo māsu vācieti. Bija vairāki latviešu ārsti un viens igauņis. Vēl aizvien krievu virsnieki brauca āģītēt, mēģināja pierunāt kādu 18 gadu vecu puisī, bet viņš jautāja, kāpēc viņa ģimeni izveda uz Sibīriju. Esot izvesti nacisti. Vai viņa trīs gadu vecā māsiņa arī bijusi nacistē?

Beļģijā aizvadīju veselu gadu.

Beļģu sardzes vīri valkāja cepures, kuŗām vienā pusē karaļa lauva, otrā sarkana zvaigzne.

Tuvējā vācu gūstekņu nometnē bija galvenā staba virsnieki, kuŗi nāca uz slimnīcu. Viņu pieņēma dr. Osītis vai igauņu ārsts.

Tuvojoties Ziemeļvētciemam, mūs aicināja piedalīties priekšnesumos. Sākumā negribējām, bet vēlāk Edgars Žīgurs, Kārlis Mītkovs un es nodziedājām dziesmu *Gonna take a sentimental journey*, un visi angļi dziesmai pievienojās.

1946. gadapavasari Zedelgemā nometne tukšojās, iemītniekus veda uz Vāciju. Maijā izveda arī latviešus. Satiku savu draugu Vladimīru Doredu. Barakā ienāca angļu kareivis un izsauca Doredu uz komandantūru. Viņš nesaprata, kāpēc, bija pat mazliet uztraucies, bet beigās ļoti priecājās, jo pie vārtiem satika savu tēvu, amerikāņu armijas pulkvedi Jāni Doredu, par kuŗu neko nezināja visus kara gadus. Jānis Doreds bija slavens, jo filmējās Amerikā un Maskavā. Viņš bija tulks sarunās ar krieviem. Vēl divi viņa dēli bija Vācijā, un tēvs bija priecīgs, ka dēls ir kopā ar latviešiem.

Pēdējos no Zedelgemā nometnes izveda pavārus, orķestri, koristus, slimnīcas darbiniekus.

Braucām cauri Holandei, kur kādā stacijā, kur bija jāgaida, kōristi izkāpa un nodziedāja dziesmu vietējiem, kuŗi pulcējās pārējā.

Nokļuvām kādā pilsētiņā, kur veidoja ambulanci, un mani aicināja palīgā. Tagad bijām UNRRAs apgādē, vispirms vajadzēja sagādāt medikamentus. Otrā ritā atbrauca UNRRAs ambulance, ko vadīja dāma no Kanadas.

Kādā dienā ieradās ciemiņš – jauna sieviete, kas meklēja manu brāli Imantu. Viņa nezināja, ka brālis izvests Sibīriju, kur pavadīja 11 gadu. Jaunā sieviete aicināja apmeklēt viņas ģimeni Hanoverā. Tā kā mani radi bija Libekā, devos viņus apciemot, bet atceļā vilciens apstājās stacijā, un mums paziņoja, ka tālāk dosies tikai nākamā dienā. Devos meklēt Jansonu ģimeni, kas dzīvoja Hanoveras bēgļu nometnē, vācu armijas kazarmās. Jansonu ģimenē bija trīs māsas, māte un tēvs. Tā kā visas meitas aizbraukušas uz volejbola spēli citā pilsētā, tad gultas bija brīvas un tiku viesmīlīgi uzņemts. Naktī sapnī dzirdēju skaistu mūziku un dziedāšanu, kad pamodos, kazarmu gaitenī vietējais koris dziedāja Brāmsa šūpuļdziesmu, sveicot savu diriģentu dzimundienā.

Atgriezies savā nometnē, dabūju atlaišanas dokumentus. Tā kā biju strādājis, angļi man maksāja algu, no kuŗas gan bija palikusi pāri tikai viena angļu mārciņa un nedaudz šiliņu. Devos uz Libeku, kur dzīvoja mani radi un paziņas. Te nometnē bija noteikts neņemt bijušos leģionārus, bet nometnes *Am Stau* vadītājs bija francūzis, mans tēvocis prata franciski un ar viņu vienojās. Mani uzņēma bēgļu nometnē. Dabūju darbu pie pārtikas izdales. Šai darbā pavadīju vienu gadu, pēc tam ceļš veda uz Angliju. Sākumā strādāju ķieģeļu fabrikā netālu no Londonas, vēlāk dabūju vieglāku darbu birojā. Anglijā apprecējos, 1951. gadā izceļojām uz Toronto, Kanadā. Divus gadus strādāju atslēgu fabrikā Toronto tuvumā, sieva biskvītu fabrikā. 1953. gadā dabūjām vīzas iebraukšanai Amerikā, apmetāmie Ņujorkā. Darbu dabūju jau nākamā dienā. Ilgus gadus nostrādāju brāļu Kalniņu celtniecības uzņēmumā. Bez pārspilējuma var teikt, ka latvieši uzbūvējuši vai pusi Longailendas. Mums ir trīs bērni un četri mazbērni. Manām meitām Tinai un Lorenai un dēlam Normandam ir augstākā izglītība, visi labos amatos. Mūsu dzīve bijusi laba, lai gan nebūt ne viegla.

Window on Eurasia: Russian Aid to the North Caucasus Has Made the Situation There Worse, Analyst Says

Pols Goubls (Paul Goble)

Vienna, January 22 – Moscow today is making the same mistake in the North Caucasus that its tsarist predecessors did 150 years ago. Like the tsars, the Russian powers that be now have sent enormous sums to corrupt and inefficient officials there, hoping to buy their loyalty but in fact creating a new feudal class that is driving the population into the hands of the militants.

In the 19th century, Sergey Israpilov writes on the APN.ru portal today, “the tsarist government directly bought the loyalty of feudal in the Caucasus,” who “feeling the financial and military might of the empire behind them, intensified their oppression” of the local population, “sparking dissatisfaction and creating the basis for a long Caucasus war.”

Since the collapse of the Soviet Union, he continues, “the Russian leadership gave money to obviously corrupt and ineffective

leaders in the Caucasus without interfering in the use of these funds.” And as a result, this money, intended to buy loyalty, gave birth to “new feudal and intensified social inequality” and anger (www.apn.ru/publications/article22318.htm).

In the 1990s, he writes, “when there was not a very large amount of money, this problem was not especially significant.” But after 2000, when there was a great deal more, money flowed into the North Caucasus and especially Daghestan “like a swollen river,” “a partisan movement directed against the local rulers and the Federal Center standing behind them arose.”

President Dmitry Medvedev, Israpilov suggests, appears to understand that the problems of the North Caucasus are connected “not only with a lack of money, poverty, and unemployment but with ineffective administration and corruption,” although so far the Kremlin leader has not managed to turn things around.

One place where this shortcoming is especially obvious is Daghestan, “one of the most subsidized regions of Russia” into which Moscow has poured bil-

ions of rubles in ways that have promoted rather than reduced social inequality. And that inequality in turn “serves as the social base for terrorism.”

The influx of “easy” money” has also had the effect of making “honest work and honest entrepreneurship unpopular and private investment in business minimal,” thus exacerbating the situation still further. Indeed, “the most profitable business is access to government resources, which gives rise to super wealth.”

And such wealth, “under the specific conditions of the republic,” has created a class of people who think they can do anything and a larger group of others who are infuriated and alienated from the system by such behavior and ever more prepared to join the “growing protest” movement.

Faced with this popular anger, the power that be in Makhachkala ask Moscow for more money, which Moscow sees no way not to give. But that simply makes the situation worse, Israpilov says, creating “a vicious circle” which it is extremely difficult for any of the those along its line to escape.

The recent downturn, which has left Moscow with less to give,

might lead things to improve, Israpilov says, but that has not yet happened. And he describes the ways in which money from Moscow, the rise of the super rich in Daghestan, and the explosive growth of bandit formations remain tightly linked.

In the “fat” years of the first decade of this century, he observes, Daghestan’s annual budget increased from 8.8 billion rubles (300 million US dollars) to 54 billion rubles (1.8 billion US dollars), largely on account of money from the Russian state budget, not counting the even more rapid growth of extra budget funds from Moscow.

Given this inflow of money and given Daghestan’s poverty, much of this money should have been invested in the economy. But that did not happen at least to the necessary extent. And what is worse, the investments became ever less efficient or profitable, the result of theft or government backing for inefficient branches of the economy.

Indeed, he points out, in 1999, Daghestan invested 2.06 billion rubles in the economy for a profit of 567 million – more than 25 percent! But in 2008, on an investment of 67.3 billion rubles,

it suffered a loss of 800 million rubles, yet another indication that money from Moscow was not being used in an efficient and useful way.

Israpilov says that the reason for this is that Daghestan has installed a kind of “capitalism in reverse,” where the big money goes to and is taken out of government firms rather than those created by private entrepreneurs, a pattern that has the effect of reducing the number of the latter still further.

Despite this and as Moscow and Makhachkala proudly claim, the Daghestani economy did grow over this period, but as neither acknowledges, this growth was accompanied by growing income inequality with a tiny group becoming fantastically wealthy and a much larger group extremely poor.

And those poor groups will not see their situation improved if Moscow simply increases the amount of money it pours into Makhachkala’s coffers. Indeed, if it does that without addressing the ways in which it is creating its own nemesis, “the still-latent war with underground bands will pass into a completely new and open phase.”

Krievijas, Kremla un kreiso (KKK) izvērtais”psicholoģiskais karš” – no Latviešu leģiona līdz NATO un Eiropas Savienībai

LVA biedrs
atv. flotiles admirālis
Andrejs Mežmalis

N A T O definē šo psiholoģisko komponentu kā miera un kaŗa laika darbību, kas vērsta uz ienaidnieku un draudzīgām vai neitrālām audiencēm, lai ietekmētu viņu uzskatus un darbību, labvēlīgi palīdzot sasniegt savus politiskos un militāros mērķus. Amerikas Savienotās Valstis (ASV) to vēl sīkāk izskaidro – tā ir psiholoģiska veida operācija, lai bombardētu ārzemju audiences, ārzemju valdības, grupas vai atsevišķus cilvēkus ar selektīvu informāciju, ietekmējot viņu emocijas, motivus, sekmētu objektīvu domāšanu, tādējādi panākot savus mērķus. Tas ir tieši tas, ko pašlaik un šodien dara KKK, lai piesaistītu saviem spēkiem savu mērķu realizēšanā Latvijā dzīvojošos cittautiešus, bet it sevišķi krievu tautības iedzīvotājus.

Ādolfs Hitlers, grāmatā “Mein Kampf” par Sabiedroto psiholoģisko propagandas ietekmi uz vācu kaŗavīriem Pirmajā pasaules kaŗā teica: “Mūsu kaŗavīri iemācījās domāt tā, kā to gribēja,

lai viņi domā, mūsu ienaidnieks.” Tāpēc nav brīnums, ka Hitleris, tāpat kā Staļins, pievērs tik lielu vērību “psiholoģiskam komponentam” un ieguldīja tik milzīgus resursus savas tautas un ienaidnieku maldināšanā, lai sasniegtu mērķus. Abu diktatoru politiskie un fiziskās varas sasniegumi lielā mērā balstījās uz psiholoģiskiem ietekmes pamatiem – meliem un nepārtrauktu tautas maldināšanu. Tā ir kaŗa darbība, kurā ienaidnieks izplata dezinformāciju, sagroza patiesību vai vispār nesniedz informāciju, kas varētu būt kaitīga pašam sev. Slavenais ķīniešu kaŗa mākslas autors Sun Tzu pirms pāris tūkstošiem gadu teica: “Nav vajadzīgs iznīcināt savu ienaidnieku. Pietiek tikai iznīcināt viņa gribu piedalīties kaujā”.

Par ko tad šeit ir runa – par vārdu kauja vai psiholoģisko kaŗa darbību? Miera laikā tas var būt politisks mērķis, kā to redzējām pēdējās Pašvaldību vēlēšanās, kad kreisie puda – nav vērts piedalīties vēlēšanās, jo nekas jau nemainīsies, kaut gan paši gāja. Mērķis tika sasniegts: jo ap 50% no latviešiem vēlēšanās nepiedalījās, un no tiem, kas piedalījās, 18-20% izniekoja savas balsis par mazajām partijām, tas ir tām, kas nepārvarēja 5% barjeru. Kopumā, tas nozīmē, ka aptuveni 70% vēlētāju atdeva savas tiesības citiem, pamatā KKK

līdzīgi domājošiem Latvijas iedzīvotājiem.

Atskatisimies uz Otro pasaules kaŗu un ko par Latviešu leģionu puda nacistiskā Vācija un totalitārā Padomju Savienība. Vācieši visumā nevarēja noformēt Latviešu leģionu, bet paveica to ar maldinājumiem, lai uz ārpusi radītu iespaidu, ka viņi (vācieši) pieturas pie internacionālajām konvencijām un ka leģionāri ir brīvprātīgie; bet iekšēji, pārkaŗjot visas starptautiskās normas, un brutālu varu, lai nodibinātu Latviešu leģionu, bazējoties uz tiešu Hitlera pavēli, notika iesaukšana (mobilizācija, jo reti kāds pieteicās brīvprātīgi). Pēc Otrā pasaules kaŗa, KKK bija ļoti svarīgi nostādīt Latviešu leģionārus noziedznieku statusā, jo KKK apzinājās, ka lielākā tautas daļa neuzskatīja viņus par SS noziedzniekiem. Lai būtu SS, pirmkārt bija jābūt vācietim. Latvijā (arī Igaunijā un Lietuvā) tūlīt tika iedarbināta KKK lielā propagandas melu mašīna (tieši sekojot Ļeņina mācībai), un visi PSRS gūstā nonākušie latviešu kaŗavīri, tai skaitā arī leģionāri, nokļuva PSRS vergu nometnēs vai arī tika apšauti. Rietumu sabiedrotie pretēji KKK rīcībai jau tūlīt pēc kaŗa atzina, ka Latviešu leģions nav SS formējums, bet gan vienkāršs mobilizēts kaŗavīru formējums.

(Turpinājums sekos)

1940.-1941. gadā: Krievu politiskais virsnieks ”skolo” Latvijas jauniesauktos kaŗavīrus

Latviešu bērni Rīgā spiesti piedalīties propagandas gājienos (1940.-1941. g.)

JAUNUMI LATVIJAS POLĪTIKĀ

Saeima apstiprina finanču ministra ziņojumu

Kaut gan tika paustas bažas un trūka lielākā koalīcijas partnera – Tautas partijas atbalsta, mandātu valdībai noslēgt vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem akceptēja. Valdības piedāvāto variantu glāba opozīcija – LPP/LC balsoja par. *Saskaņas centrs* balsojumā nepiedalījās, tādējādi samazinot vairākumam nepieciešamo balsu skaitu.

Pilnvarojums valdībai parakstīt atjaunotu vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem, pēc valdības teiktā, nepieciešams, lai izpildītu ST spriedumu “pensiju lieta”, – ieturēto pensiju atmaksai un pilnu pensiju izmaksai vēl šogad nepieciešamos 185 miljonus latu iecerēts rast uz budžeta deficīta rēķina, un tā apjoms savukārt noteikts dokumentā par vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem.

Šis pilnvarojums izraisīja asas nesaskaņas valdības koalīcijā, jo TP, norādot uz trūkumiem valdības piedāvātajā pilnvarojuma variantā, iesniedza alternatīvu likumprojektu, kurā vēlas pilnvarojumu saistīt arī ar strukturālām reformām valsts pārvaldē un valsts rīcību ar tai piederošām daļām bankās. Tāpat TP vēlas, lai pilnvarojumā būtu iekļauts liegums paaugstināt nodokļus, kā arī lai valdībai būtu jāinformē Saeima par jebkurām pārmaiņām sarunās ar aizdevējiem.

Par ziņojumu balsoja 53 deputāti, pret 21, trīs atturējās.

Dīvēsmit piecas lappuses garajā ziņojumā Saeimai finanču ministrs Einarš Repše izklāstīja pašreizējo situāciju ekonomikā, informēja par iepriekšējo vienošanās dokumentu, kā arī atstājēja jaunā vienošanās dokumentā ietvertās galvenās apņemšanās. Ziņojumā minēti arī valdības izvirzītie specifiskie tautsaimniecības politikas mērķi – fiskālā konsolidācija ar mērķi nākamgad panākt budžeta deficītu ne vairāk kā 6%, 2012. gadā – zem 3% no iekšzemes kopprodukta.

Ziņojumā minēta arī valdības pozīcija strukturālo reformu jautājumā – gan sekmējot strukturālo fondu apguvi, gan paaugstinot publisko iepirkumu efektivitāti, sniedzot atbalstu mazajiem un mikro uzņēmumiem, mazinot ēnu ekonomiku, veicot valsts un pašvaldību uzņēmumu restrukturizāciju, īstenojot uzlabojumus uzņēmējdarbības vidē, tostarp mazinot birokratiju šai jomā, ieviešot e-pārvaldes pakalpojumus u. c..

Tautas partijas Saeimas frakcijas vadītājs Vents Armands Krauklis sēdē uzsvēra, ka, pēc TP domām, vairākos jautājumos būtu jāriko parlamentāras debates. “Mums arī šķiet, ka apsoliņums nesamazināt nodokļus ir absolūti nepieņemams,” puda Krauklis, norādot, ka, tos samazinot, valsts ieņēmumi varētu būt daudz lielāki. Tāpat, pēc TP domām, valdībaturpmākā rīcība ar valsts banku kapitāldaļām varētu būt svarīga valstij, tāpēc tam būtu nepieciešams atsevišķs Saeimas pilnvarojums. Tā kā tas netiekot plānots, TP nevarot šo ziņojumu atbalstīt.

Saeimas pilnvarojums valdībai parakstīt vienošanos ar starptautiskajiem aizdevējiem tika saņemts divos balsojumos. Vienā – parla-

mentam bija jāapstiprina pilnvarojums, otrā – finanču ministra ziņojums.

Ar opozīcijas deputātu – LPP/LC un *Saskaņas centra* tiešu un netiešu atbalstu pirmajā balsojumā par pilnvarojumu valdība saņēma Saeimas vairākuma deputātu balsis.

Par budžeta izpildi

Pēc tikšanās ar Valsts prezidentu Valdi Zatlere finanču ministrs Einarš Repše (JL) apgalvoja, ka aizvadītais gads Latvijas budžeta izpildē ir noslēgts sekmīgi. Sasniegtie cerētie ieņēmumi un izdevumi bijuši atbilstīgi plānotajam. Pērn jūnijā izdevies konsolidēt budžetu par 500 miljoniem latu, un lielā mērā tieši tas ļaujot valstij tagad no jauna izmaksāt pensijas pilnā apmērā, kā arī atmaksāt vairāk nekā pusgadu ieturēto daļu. Taču turpmākajos divos gados budžets kopumā būs jāsamazina par 800 līdz 900 miljoniem latu. Vaicāts, kurās jomās šos līdzekļus varētu ietaupīt, Repše atbildēja, ka “pie tā vēl ir jāstrādā”. Tomēr ietaupījumus varētu rast, pārskatot valsts pārvaldes funkcijas, kā arī mazinot “ēnu ekonomiku”, tādējādi novēršot jaunas pārmaiņas nodokļu sistēmā.

Jakānu tomēr „rotēs”..

Lai gan Tautas partijai ir iebildumi, koalīcija nolēma virzīt turpmākai izskatīšanai valdībā jautājumu par atstādinātā Valsts ieņēmumu dienesta (VID) ģenerāldirektora Dzintara Jakāna “rotēšanu” uz Finanču ministrijas departamenta vadītāja amatu.

TP Saeimas frakcijas vadītājs vietnieks Vents Armands Krauklis žurnālistiem puda pārliecību, ka tāda veidā “aizrotēt” Jakānu, kā to iecerējusi Finanču ministrija (FM), nav iespējams. Kad tā notiktu, tiesa šo lēmumu, ja tas tiktu apstrīdēts, varētu atcelt. Līdzīgu viedokli pauduši arī vairāki juristi.

Kā izklūt no neērtas situācijas?

Neērtā situācijā nonācis Valsts prezidents Valdis Zatlers. Pa diplomātiskajiem kanāliem Zatlers saņēmis ielūgumu apmeklēt Uzvaras svētku svinības 9. maijā Maskavā. Lēmumu – vai atsaukties uz ielūgumu – prezidents paziņo šot februāra otrā pusē. Ārpolitikas ekspertu ieskatā šis ielūgums būtu jāpieņem, taču būtu svarīgi, lai uz Maskavu dotos arī Lietuvas un Igaunijas prezidents. 2005. gadā no Baltijas valstu prezidentiem Uzvaras svētku svinības piedalījās tikai Latvijas prezidente Vaira Viķe-Freiberga.

Pēc oficiāli sniegtās informācijas, Rīgas pili attieksme pret došanos uz Maskavu ir pragmatiska. Tas ļauj prognozēt, ka Valdis Zatlers, visticamāk, kopā ar citu valstu līderiem varētu vērot militāro parādi Sarkanajā laukumā.

Latvijas un Krievijas Ārlietu ministrijas politisko konsultāciju laikā apstiprināts, ka Valdis Zatlers pavasarī tiek gaidīts Maskavā. Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Andris Teikmanis norādīja, ka rakstveida ielūguma uz 9. maija svinībām nebūs, bet Zatlers būs gaidīts viesis. Krievijas avīzē *Argumenti i fakti* sniegta informācija, ka oficiāli ielūgumi uz 9. maija svinībām izsūtīti tikai NVS valstu vadītājiem.

Pēc Latvijas Universitātes Sociālo un politisko pētījumu institūta

direktora Nila Muižnieka domām, Latvijas prezidentam uz Uzvaras dienas svinībām ir jādodas, tomēr mazliet divaina esot uzaicinājuma forma. Vizītes tā nemēdz notikt. Maskava mēģina saprast, vai Valdis Zatlers ir gatavs doties, un tikai tad sūtīs oficiālu ielūgumu.

Igaunijas prezidents Tomass Hendriks Ilvess izteicis gatavību braukt uz Maskavu. Lietuvas prezidente Daļa Gribauskaite nogaidīs, kā Krievijas prezidents Dmitrijs Medvedevs reaģēs uz viņas ielūgumu apmeklēt Lietuvas valsts svinības martā.

Ilvesa paziņojums bija diezgan negaidīts. Pirms vairākiem gadiem Igaunijas prezidents Otrā pasaules kara rezultātus vērtēja līdzīgi kā Latvijas bijušā prezidente Vaira Viķe-Freiberga. Padomju Savienības uzvara nozīmēja nevis atbrīvošanu no fašisma, bet igauņiem, latviešiem, lietuviešiem, poļiem tas nozīmēja simtiem tūkstošu cilvēku deportāciju un desmitiem tūkstošu sodīšanu ar nāvi, Katiņas slaktiņu u. c. Kādā intervijā, komentējot Igaunijas un Krievijas attiecības, Ilvess norādīja – kamēr Krievija glorificēs savu padomju laiku vēsturi, abu valstu attiecībās saglabāsies problēmas. Politiku ieskatā prezidenta Ilvesa ārpolitika šobrīd krasi pagriezusies uz austrumiem. Tiek runāts par Ilvesa kažoka mešanu uz otru pusi. Bet diez vai 9. maijā ar labu atmiņu apveltītie šodienas Krievijas vadoņi viņam atvēlēs labāko vietu tribīnēs.

Pavisam noteikti Maskavā neviens negaida Gruzijas prezidentu Michailu Saakašvili. Kremļis nošķir gruziņu tautu, kurās pārstāvji kaņģojuši Padomju armijas rindās Otrajā pasaules karā, no pašreizējā šīs Valsts prezidenta.

Eksprezidenta viedoklis

Ja Latvijas prezidents Valdis Zatlers saņems oficiālu ielūgumu piedalīties 9. maija svinībās Maskavā, tad viņam uz tām, visticamāk, vajadzētu braukt, intervijā Latvijas Radio atzina bijušais Latvijas prezidents Guntis Ulmanis. Viņš atgādināja, ka pirms pieciem gadiem uz Maskavu Otrā pasaules kara beigu 60. gadadienā devusies tā laika prezidente Vaira Viķe-Freiberga un tagad no šīs prakses nevajadzētu atkāpties.

Savukārt, ja oficiāls ielūgums netiks saņemts, tad tā esot “politiskā šaha spēle”. Jebkurā gadījumā Zatlers ir grūtas izvēles priekšā, un to apliecinot arī Baltijas valstu nevienprātīgā attieksme. Lietuvas prezidente Daļa Gribauskaite vismaz pagaidām negrasās braukt uz Maskavu, bet Igaunijas prezidents Tomass Hendriks Ilvess ir nolēmis pretējo.

1945. gada 9. jeb, kā Eiropā pieņemts, 8. maijs daudzām valstīm bija atbrīvošanas un uzvaras svētki, bet citām, tostarp Latvijai, okupācijas aizsākums vai turpinājums.

Baltijas Asambleja

Saeimas deputāti, kas Latvijas parlamentu pārstāv Baltijas Asamblejā (BA), tiekoties ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski, vienojās stiprināt sadarbību starp BA un Baltijas Ministru padomi un veicināt kopīgu sadarbības partnerību, īstenojot projektus starp visām Baltijas valstīm.

„Abu šo institūciju darbam jā-

būt koordinētam, un, dažādojot sadarbības instrumentus, iespējams daudz efektīvāk īstenot triju valstu nacionālās intereses un ārpolitiskos mērķus,” uzsvē BA Latvijas delegācijas vadītāja Ērika Zommere. „2010. gadā Latvija ir Baltijas Asamblejas prezidējošā valsts, un mēs vēlamies izmantot šo iespēju, lai Baltijas valstu sadarbību paceltu jaunā kvalitātē.”

Saeimas deputāti aicināja Ministru prezidentu, tiekoties ar Lietuvas un Igaunijas valdību vadītājiem, pārrunāt vairāku kopīgu projektu īstenošanas perspektīvas.

Pārāk augsta cena

Ekonomikas un politikas izpētes centra (CEPR Vašingtonā) līdzdirektors Marks Veisbrots konferencē „Latvija uz sliekšņa: parādu verdzība vai ekonomijas atveseļošana” paziņojis, ka Latvija maksā pārāk augstu cenu par starptautisko aizdevumu. Ekonomijas atveseļošana varētu būt ļoti grūta, sāpīga un smaga. Ilgtermiņa attīstībai var kaitēt krasais finanējuma samazinājums izglītībai.

SVF Latvijai pieprasa to, ko nekad neprasa bagātajām valstīm – ASV un Japānai – budžeta apcirpšanu un nodokļu paaugstināšanu. Tas krīzi Latvijā padara arvien dziļāku, jo palielinās budžeta de-

ficīts un no Latvijas aizplūst ārvalstu kapitāls. Fonds ieguvīs daudz naudas no bagātajām valstīm, lai kompensētu zaudējumus, kas radušies nevis Āzijā un Afrikā, bet gan Austrumeiropā.

Veisbrots kritizē arī valūtas politiku, kas aizstāv pašreizējo lata piesaisti eiro, jo tad pieaug lata procentu likmes un valsts ārējais parāds. Amerikāņu eksperts ieteic lata devalvāciju, kas būtu mazāk sāpīgs risinājums nekā pašreizējā politika. Katrs deflācijas gads palielina nodokļu nastu valsts iedzīvotājiem. Devalvējot valūtu, deflācijas negatīvā ietekme kopumā saruktu. Taču jāievēro, ka lata devalvācijas rezultāts lielā mērā atkarīgs no eksporta un importa attiecības.

Veisbrots jau agrāk kritizējis SVF par tā sniegto palīdzību krīzē nonākušām valstīm, piemēram, Argentīnai. Latvijas Ministru prezidents Valdis Dombrovskis norāda, ka Veisbrota paustais Latvijas un Argentīnas salīdzinājums nav korekts, jo Latvijas situāciju nevar salīdzināt ar Argentīnu. Turklāt Veisbrots savos secinājumos izmantojis novecojušu informāciju.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

NEDĒĻAS NOTIKUMU CHRONIKA

Valsts prezidents Valdis Zatlers ar kundzi Lilitu Zatlere piedalījās pasaules ekonomikas forumā Davosā. Lilitai Zatlerei bija nozīmīga saruna ar Meksikas prezidenta kundzi.

1921. gada 26. janvārī pēc vairākus gadus ilgušiem Latvijas diplomātiem pūliņiem Antantes Augstākā padome (Lielbritānija, Francija, Itālija, Japāna un Beļģija) vienbalsīgi atzina Latviju un Igauniju *de iure*. Līdz ar to Latvija ne vien faktiski, bet arī tiesiski kļuva par valsti. Padomes lēmums pavēra ceļu Latvijas valsts plašai starptautiskai atzīšanai. Līdz 1922. gada beigām Latviju *de iure* atzina jau 28 valstis, visā starpkaru periodā – 42 valstis.

Rīgā vērienīgā pasaules kardiologu konferencē apsprieda jaunākos risinājumus sirds un asinsvadu slimnieku ārstēšanā un aprūpē. Konferencē piedalījās apmēram 700 speciālistu, apliecinot, ka Latvija atzīta par lielu spēlētāju pasaules kardioloģijas attīstībā.

TV raidījumā *Nekā Personīga* teikts, ka satiksmes ministram tēvzemietim Kasparam Gerhardam un ekonomikas ministram Artim Kamparam no Jaunā laika piešķirtas īpašas krūšu nozīmes par godu Krievijas sauszemes un ūdensceļu pārvaldes divsimt gadiem. Abiem politiķiem krūšu nozīmes piešķirtas ar Krievijas transporta ministra Igora Levitina rīkojumu.

Labklājības ministrijas ziņojumā par nodarbinātības situāciju valstī teikts, ka no pērn novembrī reģistrētajiem bezdarbniekiem gandrīz 25 tūkstoši jeb 14,8% bijuši jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Lielākā daļa bezdarbnieku bija cilvēki ar profesionālo izglītību (36,9%) un ar vispārējo vidējo izglītību (27,8%). Salīdzinājumā ar 2009. gada sākumu kopējā bezdarbnieku skaitā palielinājies to bezdarbnieku īpatsvars, kuriem ir augstākā izglītība.

Katamarāna *Kaupo* komandas tuvinieki jau piecus mēnešus nav saņēmuši nekādas ziņas no kuģotājiem, tāpēc izsludinājuši starptautisko meklēšanu. Visticamāk, katamarāns novirzījies no maršruta ceļā no Keiptaunas uz Jaunzēlandi, ko tam vajadzēja sasniegt decembra sākumā, taču Austrālijas krasta apsardzei nekādu ziņu par to nav, neesot saņemts arī SOS signāls, kas būtu reaģējis, ja prāmis būtu grimis. Aleksandrs Popovs ar *Kaupo* devies jau otrā ceļojumā apkārt pasaulei. No pirmā katamarāns atgriezās 2003. gada martā. Pašreizējais brauciens sākās 2008. gada 1. novembrī ar simbolisku nozīmi – pie Horna raga izkaisīt *Kaupo* būvētāja Valža Grenenberga-Grinberga pelnus. *Kaupo* maršruts šoreiz bijis sarežģītāks – katamarāns kuģoja nevis no austrumiem uz rietumiem, bet pretējā virzienā.

Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs ziņo, ka, debesīm skaidrojoties un vējam pierimstot, Latvijas austrumos sals pieņemties spēkā un gaisa temperatūra pazeminājusies līdz -24°...-29°, Daugavpili un Zosēnos sasniedzot pat -30°. Nakts no 23. uz 24. janvāri bija aukstākā šoziem Latvijā.

Likumsargi aizturējuši vīrieti, kurš, iespējams, gada sākumā, ielauzies laikraksta *Neatkarīgā Rīta Avīze* redakcijā, izdemolēja to un nozaga datorus. Aizturētais apcietināts, un izvirzīta versija, ka tā rīcībā bijusi nepareiza informācija par redakcijas seiřā glabātu naudu. Ļaunprātis par zādžībām iepriekš aizturēts vairākkārt.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Kad cieņa tomēr pienākas

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

“Kas es esmu? Esmu krievu tautības cilvēks, pareizticīgais un Latvijas pilsonis,” par sevi portālā www.citadiena.lv raksta Andrejs Mamikins.

Viņš “bez tam” ir pieredzējis žurnālists, ar asu prātu apveltīts, reizēm parupjās: “Es, tēlaini izsakoties, nelaižu pakaļu,” teica Mamikins, sniedzams interviju portālā www.politika.lv.

Slavens, nē, - bēdīgi slavens Andrejs Mamikins kļuva Latvijas valsts svētkos, 2009. gada 18. novembrī, kad viņš TV5 tiešraidē *Bez cenzūras* uzdeva skatītājiem savus rūpīgi apsvērtos un sagatavotos jautājumus: kas bija Latvijas neatkarības proklamēšana 1918. gada 18. novembrī - (1) varonīgas cīņas rezultāts, (2) vēsturiska nejausība, (3) liktenīga kļūda?

Trešā jautājuma izvēle un formulējums bija klaja provokācija. Un Latvijas valsti kā liktenīgas kļūdas rezultātu atzina 1600 skatītāju, t.i., vairākums to, kas bija atsaukušies.

Nacionālās radio un televīzijas padomes (NRTP) direktors Abrams Kleckins šāda jautājuma

uzdošanu novērtēja par cūcību un (intervijā Rīgas krievvalodīgās avīzes *Vesti Segodņa* žurnālistei Jelenai Šlusarevai) salīdzināja Mamikina radīto situāciju ar dzimšanas dienas svinēšanu: viesi apsveic jubilāru... un piebilst, ka viņa vecāki pieļāvuši liktenīgu kļūdu, laizdami viņu pasaulē!

Andrejs Mamikins vēlāk apgalvoja, ka viņš piedāvājis vēsturniekam Aivaram Strangam piedalīties raidījumā, taču tas nesot gribējis, un tad, “dabiski”, izvēle kritusi uz vēsturnieku Igoru Gusevu.

Un kas ir Igors Gusevs? Latvija Guseva izpratnē ir zeme, kur krievi apmetušies jau sirmā senatnē un tāpēc viņi ir tiesīgi apstrīdēt tezi par latviešiem kā vienīgo LR pamattautu. Un tā tālāk, un tam līdzīgi.

Skaidrs, ka Mamikins šo vīru tīsuprāt pieaicinājis veidot TV5 18. novembra raidījumu. “Ja tiešraidē piedalīsies vēsturnieks Igors Gusevs, tad lai pārraidēs sīzētā runā tie, kurus manas valsts labējie politiķi uzskata par Latvijas valsts ienaidniekiem: V. Lindermans, T. Ždanoka, J. Osipovs, J. Pliners, A. Rubiks,” *post factum*

klīriģi paziņoja Mamikins portālā www.citadiena.lv. Tātad tīsuprāt provocējis - Latvijas Republikas dzimšanas dienā.

No sevis nu piemētināšu: Izraēla ir tādi žīdu tautības pavalstnieki, tostarp arī daži augstskolu mācītspēki, pēc kuŗu domām Izraēlas Valsts dibināšana 1948. gada 15. maijā bijusi liktenīga kļūda un visa Izraēlas Valsts - *medinat Yisrael* - viens vienīgs pārpratums. Nevienam tiem neliedz klāstīt šo viedokli, vārda brīvība nodrošināta, bet nemaz nav iedomājams, ka mūsu valsts svētku dienā - *yom ha atzma'ut* - kādā no Izraēlas televīzijas kanāliem tiktu pausts šāds provokātīvs uzskats.

Šai dienā - valsts svētkos - elementāra cieņa ir pienākums tiklab Izraēlai, kā Latvijai.

NRTP uzlikusi TV5 vadībai sodu 1000 latu apmērā par nacionālā naida kurināšanu. Var apstrīdēt tieši šādas sankcijas izvēli, bet Andreja Mamikina viltīgi žultaino izdomu jeb triku nevar atstāt nenosodītu.

Mamikins piesauc Satversmi, piesauc Cilvēka tiesību deklarāciju, atsauca uz vārda un preses brīvību, atgādina, ka pilsoni ir

tiesīgi šķendēties ne tikai par valdību, bet arī par valsti.

Patiešām, arī Izraēla, kad t.s. mazais cilvēks ir saudzis, uz savas ādas izbaudot kādas absurdas nebūšanas, viņš iekaist dūsmās un nošņāc: *Eyze medinah!* - “Kas tā par valsti!” Bet Neatkarības svētkos šāds lāstus nacionālās televīzijas raidījumos nedzird.

Manā tautā izplatīts ir izteiciens - “grūti būt žīdam/jūdām/ebrejām” (netikamo etnonimu svītrot-FG.). Tas pilnā mērā attiecas arī uz Abramam Kleckinu. Ko viņš arī teiktu/ierosinotu/darītu, tūdaļ atradīsies - un ne tikai Tīmeklī - ļautiņi, kuŗiem pats viņa priekšvārds Abrams laupa objektīva sprieduma spēju, turklāt tādi antisemitiski adatas dūrieni nāk gan no lielkrievu šovinistiem, gan no tautiskiem *superletiņiem*.

Abrams Kleckins pats minētajā intervijā avīzei *Vesti Segodņa* nopūšas: “Krieviem esmu slikts krievs, latviešiem slikts latvietis, ebrejiem slikts ebrejs.” Nav viņam viegli.

Atceros, kad strādāju *Rīgas Bals* redakcijā un Kleckins *Padomju Jaunatnes* redakcijā, mēs satikāmies tipografijā, kur aplauza abus šos laikrakstus: viņš t.s. atkušņa laikā jūsmoja par Austrijas marksistisko teorētiku Fišeru, kas iestājās par “sociālismu ar cilvēciņu seju”. Toreiz tā Padomju Savienībā bija

ķecerība. Septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados Kleckins Latvijas Universitātē lasīja lekcijas topošajiem žurnālistiem, darbojās arī par kinokritiķi.

Kleckins bija rosīgs Tautas frontē un 1991. gadā - viens no *Latvijas tautu foruma* iniciatoriem.

Par NRTP vadītāju viņš tika ievēlēts, būdams *Saskaņas centra* kandidāts. Tika novērtēta viņa ilggadējā pieredze plašsaziņas līdzekļu jomā. Necik sen Kleckins izpelnījās kritiku - manuprāt - pamatotu, kad LNT kanāli bija paredzēta dokumentālās filmas *Putina sistēma* pirmizrāde un tieši tai dienā it kā sabojājās nez kāds *taimkods* un filma netika parādīta: tai dienā Krievijā (!) bija jānotiek nez kādām vēlēšanām, un radās aizdoma, ka Kleckins baidījies kaitināt *lielo austrumu kaimiņu*...

Bet tagad, kad Abrams Kleckins pauž sašutumu par Mamikina provokatoriskajām izdarībām un uzsveļ, ka “nedrīkst apvainot veselu tautu” (LR pamattautu - latviešus), Rīgas lielkrieviskās aprindas ārdās. Nelīdz tas, ka Kleckins arī minētajā intervijā norāda - viņš ir *Saskaņas centra* piekritējs, jo viņš turpat atļāvies (!) šādu izteicienu: “**Ziniet, kam šī valsts nepatīk, lai tajā nedzīvo.**”

Šķiet, ka te varam likt punktu.

Franks Gordons

Attiecības uz ārpusi, attiecības uz iekšpusi

Jo tuvākas kļūst rudenī gaidāmās Saeimas vēlēšanas, jo vairāk Latvijas politiskās partijas cenšas sevi pozicionēt saulītē. Visvairāk tas sakāms par Tautas partiju (TP) - nožēlojamo politorganizāciju, kas vairāk nekā jebkuŗa cita ir vainīga par bedri, kuŗa mūsu valsts patlaban atrodas.

Lasītāji droši vien zina, ka 21. janvārī Saeima apstiprināja lēmumu, kas valdībai ļauj tālāk risināt sarunas ar Starptautisko valūtas fondu un citiem aizdevējiem. Par šo lēmumu no 100 deputātiem balsoja tikai 54. Tautas partija iebilda. Tautas partija pieprasīja, lai lēmumā nosaka visu ko citu, piemēram, ka valsts apņemas vairs nepaaugstināt nevienu nodokli. Ka valdībai reizi ceturksnī jāiesniedz Saeimā ziņojums, kā tiek izmantota aizdotā nauda. Ka jāapstiprina partijas pašas izlolotais plāns par ministriju skaita samazināšanu. Ministru prezidenta Valža Dombrovska pārstāvētais *Jaunais laiks* tik detalizētiem noteikumiem nepiekrita, un, kad TP iecirtās, nekā cits neatlika kā balsis meklēt opozīcijā. Latvijas Pirmā partija/*Latvijas ceļš* (LPP/LC) svētuliģi paziņoja, ka tā rīkosies valstiski, un nobalsoja par lēmumu. Maskavas milulis *Saskaņas centrs* (SC) piekrita balsojumā vispār nepiedalīties, lai būtu vieglāk sadabūt vairākumu. Protams, SC tas bija pagalam ērti - vispār nebija jāpauz nekāds viedoklis, jo tā elektorātā ir pietiekami daudz cilvēku, kuŗi par valsts ieslēgšanu dziļos parādos nebūt nepriecājas.

Ko varam teikt par Tautas partiju? Neko citu kā vienīgi to, ka šī partija ir kļuvusi ne tikai par

iekšēju opozicionāru, bet par gluži destruktīvu opozicionāru. Ko īsti partija ir savu tielešanos vēlēšanās panākta? Balsojumu, kuŗa valdībai turpmāk tiktu aizliegts runāt ar starptautiskiem aizdevējiem? Vai šī partija par valsts nākotni ir tik bezrūpīga, ka var riskēt ar visām valsts finansēm? Vai tiešām valsts reputācija tai nerūp tik ļoti, ka tā kārtējo reizi būtu gatava pierādīt - Latvijas Saeimai starptautiskās instances nevar uzticēties? Atcerēsimies - tieši TP brīdī, kad bija jāprasa SVF aizdevums, sacēla brēku, ka līgumu tā nesaprotot, līgums esot pārāk slepens, to parakstīt nevarot u.tml. Tikai kad toreizējais partijas vadonis Mareks Segliņš tika, tā teikt, ieplaukās no valdības puses, partija parakstījās tur, kur bija jāparakstās. Vārbūt veselais saprāts tomēr guva virsroku un partija sajēdza, ka tad, ja Latvija no starptautiskās naudas atteiktos, valsts budžets būtu jāsamazina vēl par daudz lielāku summu nekā tie 500 miljoni latu, kas tāpat jau bija jānogriež. Taču šoreiz ar veselo saprātu tā bija, kā bija.

Secinājums te ir un var būt tikai viens. TP ir zaudējusi pēdējo kripatiņu valstiskuma un oktobrī gaidāmajās vēlēšanās nav pelnījusi nevienu balsi. Patlaban tā spēlē ļoti bistamu spēli. No vienas puses, partija apgalvo, ka nebūt nevēlas tricīnāt valdības stabilitāti. No otras puses, tā dara visu iespējamo, lai stabilitāte būtu satricināta. Protams, akmeni var mest arī V. Dombrovska dārznā - pirms devās pie opozīcijas, viņš taču varēja vēl un vēlreiz mēģināt ar TP rast kaut kādu kompromisu. Taču TP to nemaz negribēja. Šī partija jūtas ērti tikai tad, ja tā ir *pie kloķiem*. Aigara

Kalviša *premjērēšanas* laikā tā varēja rīkoties absolūti brīvi un nerēķināties ne ar „vaukšķiem,” kā A. Kalvītis reiz atļāvās nosaukt tos Latvijas iedzīvotājus, kuŗi pret šo patvaļu iebilda, ne ar valsts finansēm, nedz arī ar Latvijas starptautisko reputāciju. Laikā, kad TP valdībā ir tikai daļa teikšanas, tā jūtas pagalam neērti.

Tikām otra partija, kuŗa Latvijā atkal un atkal demonstrē, ka tiesiskums tai ir pagalam svešs jēdziens, Rīgas domē kārtējo reizi ir rīkojusies *pa savam*. Lasītāji droši vien atceras, ka Aināra Šlesera biznesa projekts - LPP/LC kopā ar Rīgas pilsētas galvas Ušakova pārstāvēto SC ekonomiskās krīzes laikā nolēma, ka jāizdod pieci miljoni latu, lai Rīgai piesaistītu tūristus. Pašvaldības *bosi* skaļi izlieļijas par Ziemsvētku kampaņu, apgalvojot, ka tā piesaistījis lielu baru viesu. Tiesa, televīzijā atkārtoti bija redzami tūristi, kuŗi stāstīja, ka uz Rīgu atbraukuši intereses pēc, un ne par kādu Rīgas reklāmas kampaņu neko nezina, piedevām vairāku viesnicu darbinieki visai skaļi noliedza politiķu apgalvojumu, ka Ziemsvētku laikā visas viesnīcas bijušas stāvgrūdām pilnas. Taču pašvaldības *grandus* tas netraucē. Galu galā tie ir tie paši cilvēki, kuŗi reklāmas kampaņā apgalvoja, ka Rīga ir Ziemsvētku eglītes dzimšanas vieta, labi zinādami, ka tas tā nav.

Nu pienācis laiks Rīgu izreklamēt arī Lieldienām. Janvāra vidū tapa paziņots, ka kampaņu veiks Latvijas aviosabiedrība *airBaltic*, un nekāds konkurss te netiks rīkots, jo līdz Lieldienām tam pietrūkstot laika. Acimredzot jāsecina, ka Rīgas pašvaldības vadītājiem Lieldienas ir liels pārsteigums, kā komēta, kas cilvēka acij

parādās reizi 17 gados un dažkārt retāk. Protams, tāpat kā parasti, ja būtu konkurss, iespējams, kampaņas rīkošanas tiesības iegūtu kāds, kas nav ne Aināra Šlesera rokaspūsis, ne rokasmēta...

Protams, tūrisma veicināšana ir labs pasākums. Pasaulē vēl ļoti daudz valstu un reģionu nav tikuši galā ar ekonomisko krīzi, tāpēc cenšas piesaistīt jebkuŗus cilvēkus, kas brauks turp, uzturēsies viesnīcās, ieturēsies restorānos, apmeklēs izklaides vietas u.tml. Taču pasaulē ir arī ļoti daudz valstu un reģionu, kur nav politiķu, kuŗi tiesiskumam uzspļauj katru reizi, kad vien atveļ muti. Pārsteidz valsts nespēja ar šo patvaļu tikt galā. Mums ir Valsts kontroliere Inguna Sudraba, kas nepagurdama norāda uz šāda veida *šeptēšanu*, taču viss velti. Aināram Šleseram ir „savējie”, un neko citu viņš dzirdēt negrib. Vai arī, un tas ir stipri ticamāk, neko citu dzirdēt nevar, tik ļoti viņš ir pārliecināts par sevi un savu varēšanu. Pavasara pašvaldību vēlēšanu kampaņas laikā Šlesers, starp citu, solīja rīdziniekiem sagādāt 50 tūkstošus jaunu darba vietu. Pagaidām nav dzirdēts, ka būtu sagādāts kaut ducis. Secinājumus nav grūti izdarīt.

Vēl pagājušajā nedēļā Latvijā izcēlās diskusija - vai Valsts prezidentam Valdim Zatleram 9. maijā vajadzētu doties uz Maskavu, kur Kremļa diktatori un to pakalpiņi ar lielu pompu svinēs „Uzvaras dienu”. Ļoti divaini. Oficiālu ielūgumu mūsu prezidents nav saņēmis, vienīgi kāds Krievijas Ārlietu ministrijai ierēdnis presē izteicies - ja Latvijas prezidents izlemtu ierasties Maskavā, Maskava par to priecātos. Civilizētajā pasaulē valstis, protams,

šādus jautājumus tā nekārto. Manuprāt, prezidentam uz Krieviju būs vērts doties tikai tādā gadījumā, ja viņš tur varēs nopietni tikties ar valsts diktatoriem, lai gan tas ir maz ticams, jo tur pulcēsies daudzu valstu pārstāvji un diez vai cars Vladimirs un viņa lēlle Dmitrijs izbrīvēs laiku, lai tiktos ar vienu konkrētu cilvēku.

Ja prezidents brauks, viņam jābūt gatavam skaidrot Latvijas viedokli par notikumiem Otrā pasaules kara laikā, tāpat kā pirms pieciem gadiem to darīja toreizējā Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Citādi doties uz Maskavu, tikai lai brīdī pastāvētu tribinē un fotografētos, - nu nē. Oficiāla vizīte V. Zatleram Maskavā nav bijusi nekad. Nevēriģais „ja gribi, tad brauc” no Krievijas Ārlietu ministrijas puses tomēr nav nedz nopietns, nedz cienīgs ielūgums. Un kaimiņvalsts Lietuvas prezidente Daļa Gribauskaitē ir paziņojusi - ja Krievija vēlas viņu redzēt Maskavā, tad vispirms lai lēlle Dmitrijs atbrauc uz Viļņu nosvinēt Lietuvas neatkarības dienu. Lūk, kā!

Un pēdīgi. Latvija janvārī ir pārlaidusi liela aukstuma vilni. Šobrīd paredzams, ka pāris dienas temperatūra šur tur valstī varētu noslidēt līdz pat minus trīsdesmit grādiem pēc Celsija (tas ir minus 22 pēc Fārenheita). Degunā kož, bet laikam jau ikvienam ir prieks, ka valstī beidzot atnākusi kārtīga ziema. Es Latvijā dzīvoju jau 20 gadu un atceros ne vienu ziemu vien, kad Rīgā sniega vispār nav bijis. Tas varbūt liecina, ka cilvēce klimatā tomēr nav sabojājusi par visiem 100 procentiem. Vienīgi par kādiem 80.

Kārlis Streips

Apliecinājums tautas spēka avotiem

Par režisora Jāņa Streiča filmu „Rūdolfā mantojums”

Režisors Jānis Streičs (vidū) apspriežas ar aktieriem Rēziju Kalniņu un Artūru Skrastiņu

Jaunās latviešu aktierfilmas „Rūdolfā mantojums” parādīšanās uz ekrāniem ir paveikusi šķietami neiespējamo – mūsu nepierasti saltās ziemas apstākļos filma pulcējusi skatītāju tūkstošus pie kino ekrāniem visā Latvijā. Piemēram, galvaspilsētā – kinoteātri „Rīga” pie biļešu kasēm visas dienas garumā stāv rinda, kaut pamazām esam piemirsuši rindā stāvēšanas „priekus”. Šo rindu gan iespējams izstāvēt, ilgākais, desmit minūtes, iegūstot kāroto biļeti uz kino seansu. Jāpiebilst, ka ar biļetēm nedēļas nogales dienām gan jāapgādājas iepriekš, jo tad parasti visi seansi ir „izpārdoti”.

Interese par jauno kinodarbu ir liela. Iemeslu tam ir daudz un turklāt dažādi. Gan teicama filmas reklāmas kampaņa un pirmizrāde, kas bija sarīkota vienlaikus vairākos kontinentos, gan skatītājiem lēni, bet neatlaidīgi briedusi vēlme uz ekrāna ieraudzīt savas tautas dzīvi krāsainās, vitālās izpausmēs, skatīt mūsdienu latviešu aktierus un viņu meistarību un, saprotams, arī izbaudīt režisora – allaž garīgi rosīgā Jāņa Streiča jaundarbu. Latvijas plašsaziņas līdzekļos daudzkārt uzsvērts fakts, ka „Rūdolfā mantojums” ir tapis vairāk nekā trīs gadu garumā, kam savukārt iemesls – nepietiekamais finansējums. Šai laikā, kuŗā nebija viegli uzturēt dzīvu sākotnējo iecerī un izraudzīto paņēmieni kopumu, producenti Andreja Ēķa un Aigara Graubes vadībā prata sabiedrībā uzturēt intrigu par topošo jaundarbu, ik pa brīdim pievērsot uzmanību gan režisora Streiča paša projektētajai un viņa vadībā uzceltajai lauku sētai, gan svarīgākajiem filmēšanas notikumiem.

Nu „Rūdolfā mantojums” ir izgājis ļaudis, un atsauksmes liecina, ka dzīvajai ieinteresētībai filmas tapšanā ir bijis pamats. Pēc noskatīšanās skatītāji atzīst – šis ekrāna darbs sniedz ļoti pozitīvas emocijas, apliecinājumu tautas spēka un tautas rakstura avotiem.

Jāņa Streiča filma ir nākusi istā brīdī. Tā veidota sadarbībā ar operātoriem Gvido Skulti un Hariju Kukeli un mākslinieku Jāni Milbretu. Spītējot filmas tapšanas laika grūtībām, jaunais ekrāna darbs ir nācis klajā ar neapšaubāmu aktualitāti, jo režisora, patiesībā – filmas autora – kredo ir apliecināt vērtības, kuŗas esam mantojuši no iepriekšējām paaudzēm, ar kuŗām dzīvojam tagad un nepazudīsim nākotnē. Kas ir šis nezūdošais mantojums? Filma atbild: latvieša lepnums, darba tikums un mīlestība. Un vēl – savas sētas daiļums un savas zemes pielūgsmē. Šis vērtības kopā ar filmas vēstījuma vitālītāti nepārprotami uzrunā skatītājus, kas, kopumā depresīvās sabiedriskās noskaņas un ekonomisko grūtību nomākti, skatoties filmu, iegūst dzīvesprieka un dzīves spēka vitamīnu devu. Arī rosinājumu atgūt pašapziņu.

Tieši uz šiem pašiem pamatiem izveidota galvenā varoņa Rūdupu saimnieka Rūdolfā dzīve, kas atklāta filmas galvenajā stāstā. Jaunuzceltā māja un puķu dārzs liecina par tieksmi uz daiļumu un labiekārtotu sadzīvi, četru zirgu pajūgs ar karieti – par pārgalvīgu izaicinājumu pašam baronam. Savukārt četri zirgi, kad lepna braucamriks ir zaudēts, ir saimnieka visistākie

bēdu remdētāji – brīnišķīgs epizods, kad „raud” visi kopā – saimnieks un viņa četri zirgi.

Romualds Ancāns Rūdupa lomā vienlīdz labi jūtas zirga mugurā, karietē vai darba ratos, ar patiesu baudu viņš dara savus darbus un tikpat paties un aizrautīgs ir, arī baudot dzīves prieka mirkļus. Šis vērienīgais tēls, kuŗā iedzīvināts tik daudz ideāla latviešu saimnieka īpašību, iegūst plašu vispārinājumu. Arī saimnieka vēlme un prasme milēt uztverama kā būtiska viņa rakstura īpašība, jo Ancāna varonis pārliecina par zemnieciski neveikli slēpto jūtu kvēli pret kalponiti Emīliju. Žēl tikai, ka filmā pietrūcis vietas epizodam, kuŗā mēs ieraudzītu saimnieka un viņa jaunās sievas saskanīgo, laimīgo kopdzīvi, tagad par to mums tikai atkārtoti tiek pavēstīts aizkadra tekstā.

Režisors Streičs pilnīgi apzināti sižeta veidojumā ne tikai izmanto Rūdolfā Blaumaņa moti-

vus, bet arī polemizē ar tiem. Filmā Emīlija apsolās kļūt par saimnieka sievu ne mantas vai māju dēļ, bet gan jūtu mulsumā, kad viņu pametis iemīļotais Kārlis. Rūdupu saimnieks šai brīdī viņai ir drošs, silts un tikams patvērums. Aktrise Rēzija Kalniņa Emīlijas lomā izdzīvo plašu pārdzīvojumu atvēzienu, arī minētajā apsolišanās brīdī, – no nosaluša putnēna, kas čokurā sarāvies ratos kā bērna šūpulītī, līdz karalienes cienīgam paziņojumam jau pēc brīža, kad ar izredzētā palīdzību tikusi zirga mugurā.

Katrā ziņā Emīlija ir loma, kuŗā aktrisei ir izdevība atklāt sievietes jūtu dzīvi un pārdzīvojumus, un Rēzijai Kalniņai tas izdodas skaisti un izteismīgi.

Ar tēlojuma niansēm un spilgtu rakstura lūzumu ļoti pievilcīgs varonis ir Artūra Skrastiņa atveidotais kalps Kārlis, vēlāk – skroderis no Pēterburgas. Ar naivu tiešumu lomas pirmajā un surdinētu pārdzīvojumu otrā

šānās vairākos epizodos iesaistīt sabiedrībā pazīstamas personas. Lai iemūžinātu viņus – mūsu laikmeta zīmes. Un šo personu lokā labi jūtas arī pats Streičs, ko ieraugām gleznotāja lomā, kuŗš saimnieku ģimeni padara nemirstīgu gluži impresionistiskā gleznā. Te ir gan maizniekmeistars Normunds Skaugis, gan rakstnieki Māra Svīre un Vladimirs Kaijaks, gleznotājs Jāzeps Pigoznis... Diezin vai daudzi Emīlijas māmuļā pazīs dzejnieci Māru Zālīti, bet uzņēmēja Vitālija Gavrilova atkārtotā parādīšanās „velk” uz „Aldaņa” reklāmas pusi. Veiksmīgāka ir šo personu izmantošana, darbību iekrāsojot ironijas toņos, piemēram, rakstnieku pāra ņemšanās ap svešzemju augli – banānu. Bez šīm atkāpēm filma itin labi varēja iztikt, jo tās atņem laiku un uzmanību galvenajam stāstam par Rūdupa likteni. Iespējams, tad būtu iztikts arī bez ilustratīvā teicēja teksta, kas iedarbojas uzmācīgi un brīžam pat

Rūdupu saimnieks - Romualds Ancāns un viņa iecerētā Emīlija - Rēzija Kalniņa

daļā, kā arī ar isteni kinematografisku tēlojuma manieri.

„Rūdolfā mantojums” katrā ziņā saista uzmanību un raisa cieņu arī pret latviešu aktieriem. Nav noslēpums, ka latviešu kino nabadzības laikmetā ievērojama daļa tēlotāju ilgus gadus nav varējuši rast savam talantam atbilstīgu izpausmi ekrāna mākslā. Tāpēc par veiksmēm šajā filmā jāpriecājas, it īpaši, piemēram, par Ventas Vecumnieces pārvēršanos lauku lielmātes (lasi – saimnieces) tēlā, par Jāni Paukštello – mācītāju.

Par režisora lolotu un īpaši koptu savdabību minama vēl-

traucē, liedzot skatītājam pašam vērtēt redzamo.

Filmās beigās Jānis Streičs pievienojis pateicību Rūdolfam Blaumanim. Lasot ekrānā rindas, kuŗas režisors izsaka pateicību klasiķa mantojumam, kas viņu iedvesmojis izveidot šo filmu, mūsu izpratnē pavisam jaunā gaismā iemirdzas darba nosaukums. „Rūdolfā mantojums” iegūst vēl vienu nozīmi. Esam saņēmuši filmu par savas tautas saknēm, jo Rūdolfā mantojums aptver morālās, ētiskās, aistētiskās un arī garīgās vērtības. To apliecina jaunā latviešu filma.

Gundega Saulīte

Skats no filmas - pie Rūdupa mājas lieveņa

Jauns Štrausa ieskaņojums

Janvāra sākumā iznācis jaunais Andra Nelsona un City of Birmingham Simfoniskā orķestra tvarts, kuŗā ieskaņoti R. Štrausa darbi - Ein Heldenleben un Der Rosenkavalier svīta (Orfeo C03091 A). The Telegraph mūzikas kritiķis Džefrijs Norrijs (Geoffrey Norris) šim ieskaņojumam, kas veikts Birminghamas Simfonijas zālē koncerta laikā, piešķīris piecas zvaigznes. Kritiķis raksta, ka Nelsons apstiprinājis savu saskanību ar or-

ķestri un ka Der Rosenkavalier svītā izpaužas gan kvēle, gan aizrautīga pilniskanība, kā arī smalkums. Uzslavēti orķestra pūtēji (ragi) un visa orķestra smalkjūtīgais atskaņojums skaņdarba trauslākās vietās. Viss minētais izpaužas arī Ein Heldenleben atskaņojumā. Beigās Džefrijs Norrijs piebilst, ka abus skaņdarbus vada meistarīga roka un šis tvarts arvien aizrauj klausītāju.

Ināra Āboliņa

LATVIEŠI AMERIKĀ

Jaunā gadā – jauni uzdevumi, jauni mērķi

Grandrapīdu ev. lut. draudzē dievkalpojums 10. janvārī notika neparastā laikā, pulksten trijos pēcpusdienā. Tas izvērtās par īstu svētku dievkalpojumu, jo Grandrapīdos viesojās prāveste Lauma Zušēvica. Dāvids Heinzs spēlēja klavierēs, ar ērģelēm pavadījumu kopējām dziesmām un liturģijas laikā, jaunieši lasīja rindas no Svētajiem rakstiem. Dievkalpojumā kalpoja viešņa un mācītāja Ilze Larsena. Lasījumi no Bībeles un prāv. L. Zušēvicas svētruna bija par jaunu dzīvi. Viņa atgādināja, ka Jānis Kristītājs nejutās cienīgs kristīt Kristu, bet Kristus mudināja Jāni to darīt. Kristību laikā no debesīm atskanēja Dieva balss – Tu esi mans mīlais dēls..., un Jēzus saprata, ka viņa uzdevums ir kalpot Dievam virs zemes. Bija sākusies jauna diena un jauna dzīve. Prāveste uzsvera, ka ikviens ir aicināts kļūt par Dieva bērnu, sākt jaunu dzīvi un kalpot Dievam. Mēs esam materiāls Dieva rokās. Viņš mūs veido un sagatavo mūsu pienākumu veikšanai. Nepietiek tikai domāt un vēlēties, ir jādara Dievam patīkami.

Pēc dievkalpojuma draudzes sabiedriskajās telpās prāv. L. Zušēvica dalījās domās par draudzes darbu šeit un grūtībām dzimtenē. Viņa ieteica nelauzīt galvu, cik daudz naudas ir draudzes kontā, bet vairāk uzticēties Dievam. Katrs dievkalpojums ir Dieva dāvana. Latvijā valsts vairs nespēj maksāt mācītājiem algu, viņiem nav arī veselības apdrošināšanas. Latvijā ir nodibināts mācītāju algas fonds. Lielās

draudzes, kas pašas tiek galā, no šī fonda neko neprasa. Mācītājiem, lai izdzīvotu, jāvada divi, trīs un pat vairāk dievkalpojumu dienā vai arī jāatrod cits darbs. Tāpēc mūsu darbs mūsu draudžu labā ir ļoti nozīmīgs. Draudze ir kā viena ģimene – ja kāds cieš, citiem jāiet palīgā. Katram no mums jāatrod sava sūtība, kā darboties draudzē. Prāveste un draudzes locekļi apsveica mācītāju Ilzi Larsenu dzimundienā, pasniedzot puķes.

Grandrapīdu luterāņu draudzes materiālā situācija līdz ar sava lauku īpašuma Mežvidu pārdošanu ir uzlabojusies. Dievkalpojuma aicina piedalīties jauniešus, un tie kļuvuši bagātīgāki. Vienmēr iepriecina Dāvida Heinza klavieru un ērģeļu spēle. No Svētajiem rakstiem lasa gan mācītāja, gan jaunieši Arnolds un Andris Ruperti, Aleksis Vizulis. Jaunieši kopā ar mācītāju īsi pirms Ziemsvētkiem apciemoja draudzes locekļus aprūpes mājās, dāvināja viņiem piparkūkas un puķes. Veidojas draudzība ar Pampāju draudzi Latvijā, tai pirms Ziemsvētkiem nosūtīta nauda svētku mielasta sagatavošanai bērniem.

Skumji, bet draudzes locekļu skaits sarūk. Pagājušā gadā mūžībā aizgāja Aina Tālberga, Viktors Graube, Lidija Rozīte, Kārlis Spolītis, Ringolds Straume, Andrejs Vīgants, Erna Purviņa, Velta Vītiņa un Viktorija Zušmane.

Gribam tomēr turpināt darboties, atceroties prāvestes Laumas Zušēvicas padomu, ka vairāk jāpaļaujas Dieva vadībai.

Julietta Rumberga

Eglītes sarīkojums Longailendās skolā

Visu rudenī Longailendas latviešu skolas audzēkņi kopā ar skolotājiem gatavoja skolas eglītes uzvedumu „Ziemsvētki saieta namā”, ko sacerējusi skolas pārzine Zaiga Dūdare Candela, pēc latviešu Ziemsvētku pasaku motīviem. Katrs skolēns bija labi iemācījies savu tekstu un runāja skaļi, bez kļūdām un liekas kautrēšanās. Kostīmi bija skaisti un profesionāli darināti. Prieks dzirdēt, cik labā latviešu valodā uz skatuves runā mūsu jaunā paaudze.

Uzvedums bija par meža dzīvniekiem, kuŗi uztraukušies, jo neiedegas Ziemsvētku eglītes svecītes. Viņi domā, ka eglīte apburta un sauc palīgā pārejos meža iemītniekus. Beidzot viņiem izdodas atrast īstos vārdus, un visiem par lielu prieku eglītes svecītes spoži iedegas. Bērni savas lomas tēloja ar lielu sajūsmu.

Pēc uzveduma audzēkņu talantu vakarā katrs spēlēja kādu mūzikas instrumentu. Piepeši zālē ar skrituļslidām iebrauca

Ziemsvētku vecītis. Skolēni, saņemot dāvanu, deklamēja dzejojīti vai nodziedāja dziesmiņu.

Skolas vecāki bija saklājuši bagātu pusdienas galdu. Izlozi vadīja skolas audzēkņi. Longailendas skolas saime aicināja uz skolas eglīti visus draudzes locekļus, ne tikai bērnu radus un draugus. Jauki, ka ieradās daudzi, kuŗi vēlējās atbalstīt skolas darbu.

Ēriks Niedrītis

Uzveduma „Ziemsvētki saieta namā” dalībnieki. Priekšā (no kreisās) Katarina Mazzanobile un Erika Krafta, otrā rindā Anika Goldšmite, Daniels Talbots, Laila Lapiņa, Krista Lediņa, Madelēna Miniata, Ēriks Mazzanobile, Aris Goldšmits; trešā rindā: māc. Laris Saliņš, skolas pārzine Zaiga Dūdara Candela, skolotājas Dagnija Goldšmite, Aiga Mazzanobile, Indra Avena

Zvaigznes dienas koncerts un Salas novada eglītes sarīkojums

Salas baznīcā 9. janvārī beidzās Ziemsvētku sezona ar skaistu sarīkojumu vairākās daļās. Vispirms lejas zālē pie klātiem galdiem apmeklētāji sveciņu gaismā noklausījās brīnišķīgu svētku koncertu. Ņujorkā pazīstamā un iemīļotā māksliniece Indra Ozola nesen noorganizēja jaunu trio, kas mūzicē latviešu un amerikāņu sabiedrībā. Trio dalībnieki ir čellists Roberts Osmanis, pianiste Olga Gurēviča, flautiste un sōliste Indra Ozola.

Koncerta programmā bija serenāde no Filipa Gobēra (*Philippe Gaubert*) *Three Water Colors* flautai, čellam un klavierēm, septiņas variācijas par Mocarta operas „Burvju flautā” temu, L. Bēthovena „Svētā nakts” čellam un klavierēm, Ādolfā Adama „Gavotē” balsij un klavierēm, Reinholda Gliera „Šūpuļdziesma” un „Intermecc” flautai un čellam, P. Čaikovska „Cukurplūmes fejas dejas” klavierēm, Franča Grūbera „Klusa nakts” (Kurta Kaizera aranžējums trio), Džona Franča Veides (*John Francis Wade*) „Jūs, ticīgie, nāciet” (Kurta Kaizera aranžējums trio), Jāzepa Vītola latviešu tautasdziesmas apdares – „Jūriņ’ prasa smalku tiklu”, „Ai, zaļā lidaciņa”, „Rikšiem bērīti es

palaidu”, „Caur sidraba birzi gāju”, „Čučī, mana līgaviņa”, „Auklē mani, māmuliņa” un „Dievs, dod mūsu tēvu zemei”. Pēdējai dziesmai publika pievienojās un, kājās stāvot, dziedāja līdzī. Apmeklētāji jūsmīgi aplaudēja, latviešu skolas skolniece māksliniece pasniedza puķes. Longailendas latviešu skolas skolēniem koncerts bija

daļa no šīs dienas skolas programmu.

Pēc koncerta 2009. gada vasaras ceļojuma „Sveika, Latvija!” dalībniece Dagmāra Lapiņa pastāstīja par saviem iespaidiem un pārdzīvojumiem Latvijā un parādīja daudzus attēlus. Jaunieši divas nedēļas ceļoja no Rīgas līdz Latgalei un pa Kurzemi. Longailendas skolas saime lepojas ar

Dagmāru, jo viņa ALAs pārbaudījums 2009. gadā ieguva pirmo vietu Amerikā. Viņas stāstījumu ar lielu interesi un sajūsmu noklausījās skolēni. Vairāki arī jau viesojušies Latvijā un stāstīja, ka bijuši tajās pašās vietās.

Dāmu komitejas locekles Ilzes Beiniķes vadībā bija saklājušas bagātīgu bufetes galdu.

Ņujorkas latviešu ev. lut. drau-

dzes Salas novada Ziemsvētku sezona sākās novembrī ar piparkūku un putraindesu talkām, lielo Ziemsvētku tirdziņu, Longailendas skolas eglītes sarīkojumu, Ziemsvētku vakara dievkalpojumu un beidzās ar šo Zvaigznes dienas koncertu.

Ēriks Niedrītis

Dagmāra Lapiņa stāstīja par piedzīvoto 2009. gada vasaras ceļojumā „Sveika, Latvija!”

Trio mūziķi (no kreisās): Indra Ozola, Roberts Osmanis, Olga Gurēviča

TRĪS AUDZINĀTĀJI MŪŽĪBAS CELOS

Albertu Ozolu, Zeltu Lapiņu un Austru Baumanu pieminot

Pērnā gada nogalē un šī gada pirmajās dienās mūžības ceļos aizgāja trīs pazīstami Ņujorkas un apkārtnes latviešu skolu veidotāji: prāvests Alberts Ozols, Zelma Lapiņa un Austru Baumanē. Ilgus gadus pulcinādami latviešu jaunatni Ņujorkā un Ņudžersijā, viņi iemantoja cieņu un savā ziņā kļuva leģendāri latviešu skolu saimē. Pēdējos pārdesmit gadus viņi dzīvoja klusi, visu triju mūžiem virzoties pretī simtgadu sliekšnim. Un tad – pēkšņi, it kā saklausījuši tālāku aicinājumu, viņi no mums šķīrās: Zelma Lapiņa – 10. novembrī, 97 gadu vecumā, Alberts Ozols – 30. decembrī, 94 gadu vecumā un Austru Baumanē – 5. janvārī, nepilnu 99 gadu vecumā.

Vispazīstamākais no viņiem bija Alberts Ozols, Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes ilggadējs gans un Austrumu apgabala prāvests. Dzimis Valmierā, viņš mācītāja amatā ordinēts 1940. gadā, dažus mēnešus pirms komunistu ienākšanas. Strādāja Rubenes draudzē, bet 1944. gadā, kopā ar ģimeni, devās bēgļu gaitās. Turpināja garīdznieka darbu Virsburgas bēgļu nometnē un pēc tam Ņujorkā, kur viņu noveda tālāka izceļošana. Blakus tiešajam garīdznieka darbam draudzes Ziemeļu novadā, Jonkeros Alberts Ozols enerģiski iesaistījās arī draudzes skolu un Katskiļu vasaras nometnes pilnveidošanā. Vādīja pašā aizsāktā Bronksas latviešu vidusskolu, tajā mācīdams ticības mācību un Latvijas vēsturi, un 34 gadus bija skolotājs Bronksas pamatskolā. Skolu vajadzībām viņš sarakstīja vai sastādīja vērtīgas mācību grāmatas, kas gadiem lietotas trimdas latviešu skolās, ieskaitot izcilo *Latvijas vēsturi* divās daļās. Sākot ar 1952. gadu viņš vadīja bērnu nometni Ņujorkas draudzes lauku īpašumā Katskiļu kalnos, to veidojot par nozīmīgu nacionālās audzināšanas centru, kuŗā cieši savienojas kristīgais ar latvisko.

Alberts Ozols spēka gados bija impozanta personība: gaŗa auguma, kupliem matiem, klasiski vīrišķīgiem sejas pantiem. Gan draudzi, gan skolu viņš uzrunāja zemā spēcīgā balsī tembrā, vadīdams dievkalpojumus tradicionāli un svinīgi, un vasaras nometni ar neapstrīdamu autoritāti. Ar morālu autoritāti – raudzīdamies, lai latviešu bērni skaistajā vidē pavadītajās nedēļās kļūtu, ne tik vien latviskāki, bet arī labāki un apzinīgāki.

Tai pašā laikā viņš arī viņus rosināja baudīt to, ko nometne dod. Būdams studiju gados izcils basketbolists, viņš atraisīja nometnotāju sportiskās dotības, bieži vien pats darbodamies līdzī basketā, volejā vai tenisa laukumā. Un viņš allaž rosināja jaunus audzinātājus, programmu vadītājus – savā laikā arī mani – izmēģināt ko jaunu, gan vienmēr paliekot labas gaumes un ētikas robežās. Viņa vadībā nekad nebija neskaidrību par to, kas pareizs, kas ne.

Daudzējādā ziņā viņam līdzinājās Zelma Lapiņa – ilggadējā Ņudžersijas latviešu skolas pārzine, kā arī viena no Katskiļu

Alberts Ozols

Zelma Lapiņa

Austru Baumanē

vasaras nometnes veidotājām. Dzimusi Mālpils pagastā, viņa 1934. gadā beidz Daugavpils skolotāju institūtu un divus gadus vēlāk Fiziskās audzināšanas institūtu. Strādā par vingrošanas un matemātikas skolotāju Madonā un Jēkabpilī. Savā nostājā nelokāmi patriotiska, viņa kļūst pulcīnī vadītāja vietējā Aizsargu organizācijā. Kopš jaunības mācās un māca latviešu tautasdejas.

Pēc kaŗa Zelma Lapiņa ar ģimeni nonāk Augsburgas bēgļu nometnē, kur atsāk rosīgu skolotājas darbu. Seko ceļš pāri okeānam, kas noved Ņudžersijas štātā. Bez kavēšanās viņa iesaistās vietējā Nuarkas latviešu svētdienas skolā, kas vēlāk pārtop par Ņujorkas draudzes Ņudžersijas novada pamatskolu. Jau ar 1952. gadu viņa kļūst šīs skolas pārzine un, tāpat kā Alberts Ozols Ņujorkā, savu Ņudžersijas skolu izveido par vienu no vislabākajām latviešu papildskolām visā ASV mērogā ar stingru kārtību un augstām prasībām. Līdztekus, reizē ar Albertu Ozolu, Zelma Lapiņa ir viena no Katskiļu vasaras nometnes redzamākajām personībām, gan vadot nometni, gan programmas, gan vecāko meiteņu grupas. Būdama pieredzējusi vingrošanas skolotāja, viņa jauniesus savalda ar viegla humora iekrāsotu stingrību un sagaida, ka viņi staigās stalti, tērpsies gaumīgi un, protams, nezelēs košļājamo gumiju. Šo priekšzīmīgo stāju viņa allaž rādīja pati.

Par Zelmas Lapiņas īpašo devumu jāuzskata gadiem ilgā tautasdeju mācīšana Ņudžersijas latviešu jauniešiem. Viņa centās

panākt vijīgu vieglumu dejas soli allaž mums atgādinādama: „Vieg-lāk! Uz pirkstgaliem! Neslam-pājiet kā lāči!” Dažkārt viņa izrāva kādu puisī no ierindas, lai kopā ar viņu nodemonstrētu pareizo gājienu. Viņas vadībā mēs dejojām, gan latviešu dziesmu svētkos, gan vietējos amerikāņu festivālos. Meitenes viņa apmācīja arī daiļvingrošanā ar krāsainām bumbām un lentēm, iepriecinādama skatītājus ar šai zemē maz pazīstamo fiziskās kultūras paveidu.

Un turpat Ņudžersijas latviešu skolā 30 gadus par skolotāju nostrādāja mana māmiņa Austru Baumanē. Viņa 1931. gadā beidza Rīgas skolotāju institūtu, strādāja pamatskolās Daugavpilī un vēlāk – Planicas pagastā pie Kuldīgas. 1944. gadā ar četriem bērniem devās bēgļu gaitās uz Vāciju, turpināja skolotājas darbu bēgļu nometnēs pie Hamburgas. Nonākusi Amerikā, sākot ar 1952. gadu, kļuva bērnu iemīlota skolotāja Lapiņa kundzes vadītājā Ņudžersijas latviešu skolā, mācīdama dziedāšanu un latviešu valodu.

Ar dziesmu viņa sadraudzējās jau agrā bērnībā, augdama lielā ģimenē, kuŗā dziedāšana četrbal-sīgā harmonijā bija viena no kārtējām ģimenes vaļasprieka nodarbībām vakaros. Vēlāk viņa kļuva aizrautīga koriste, tāda palīkdama visu mūžu. Apveltīta ar gaišu lirisku soprāna balsi, viņa mājās trallināja vienā laidā. Amerikā viņa dziedāja Bruno Skultes vadītājā Ņujorkas draudzes korī, kā arī Andreja Jansona „Koklišu ansamblī”. Savu dziedāšanas prieku viņa pārnesa arī

audzēkņos, vadīdama skolēnu kori un mācīdama viņiem tautsudziesmas uz balsīm. Dziedone Laila Saliņa, kas manu māmiņu izvadot vēltīja viņai sirsniņu solo, atceŗas viņu kā savu pirmo dziedāšanas skolotāju.

Austru Baumanē pirmos dzīves gadus pavadīja cariskajā Krievijā, pie Pēterpils. Viņas tēvs Teodors Kreilis, strādādams maizes darbu kādā birojā, brīvajā laikā pētīja baltu valodu senās saknes un latviešu valodu kopa ar kaislīgu aizrautību. Līdz ar to ģimenē latviešu valoda bija obligāta un Latvija svēta. Nebija brīnums, ka 1923. gadā atgrieŗoties Latvijā Austru Baumanē ar atvērtu sirdi uzņēma visu latvisko – jūsmoja par jauno valsti, par dziesmu svētkiem, par latviešu klasiskajiem rakstniekiem un dzejniekiem.

Šo sajūsmu viņa saglabāja visu mūžu un centās iesēt savos au-

dzēkņos. Manu māmiņu neva-rēja saukt par stingru skolotāju. Varētu teikt, ka viņai trūka daudziem skolotājiem piemētošās cienīguma auras, kas iedvēš bijību. Taču viņa prata savos skolēnos iepilināt latviešu valo-das zināšanas ar draudzīgi gaišu, uzmundrinošu un neatlaidīgi personīgu pieeju. Ja kādam bija neskaidra, piemēram, darbības vārdu 7. grupas locīšana, tad viņa vakarā ar autobusu devās uz skolēna mājām un palīdzēja viņam locījumus iekalt galvā. Tāpat viņa ievilināja bērņus latviskajā domāšanā ar labi nostrādātiem teāŗa iestudēju-miem – iemācot viņiem veselus cēliņus no Brigaderes vai Raiņa lugām. Arī to viņa panāca ar lielu pacietību un optimistisku sku-bināšanu, neskaitīdama skolē-niem ziedotās stundas.

Tāda ir šī spoŗā trijotne, kas tagad pievienojusies saviem laika biedriem debesu mājokļos. Visi trīs – Alberts Ozols, Zelma Lapiņa un Austru Baumanē – nodzīvoja gaŗus un svētīgus mūžus. Mūŗa novakarē viņi priecājās par bērņiem, mazbērņiem un mazmazbērņiem un varbūt vairs nemaz neapzinājās cik plašu druŗu viņi apsējuši. To varējam jaust tikai mēs, redzēdami, cik pavadītajos daudz ir viņu bijušo audzēkņu. Bet aizgāja viņi no mums, kā sarunājuši – divu mēnešu laikā. Un nebūtu nekāds pārsteigums, ja kaut kur aiz zvaigznēm visā drīzumā sāktu darboties latviešu skola.

Vilnis Baumanis

Pensionāru kopa Filadelfijā piemin savus mūŗībā aizgājušos:

VALENTĪNA MAIKE

1914. gada 25. septembrī – 2009. gada 31. maijā

PAULS RUDZĪTIS

1925. gada 10. martā – 2009. gada 4. oktobrī

*Un gars uz jaunu dzīvi
No zemes atraisīts
Var pacelties tad brīvi
Kad viss šē piepildīts.*

(Nik. Kalniņš)

No mums šķīrušās

**28.C. FIL! INNA PETRĒVICA,
DZ. BRŪCERE**

mirusi 2009. gada 29. jūnijā Bend, OR

**17.C. FIL! RITA PĒTERSONE,
DZ. MEDNE**

mirusi 2009. gada 24. septembrī Verdugo City, CA

**27.C. FIL! ELGA LAGZDIŅA,
DZ. VENTERA**

mirusi 2009. gada 11. decembrī, Christchurch, New Zealand

**24.C. FIL! KIRA KREICBERGA, DDS,
DZ. ĀDAMS**

mirusi 2009. gada 25. decembrī, New York, NY

Sēro

KORPORĀCIJA IMERIA

2009. gadā mūŗībā aizgājuši mūsu draudzes locekļi

ELMĀRS VĪTOLIŅŠ

dzimis 1932. gada 5. aprīlī,
miris 2009. gada 16. jūlijā

ARTURS DEKSNIS

dzimis 1919. gada 13. jūnijā,
miris 2009. gada 19. jūlijā

ZELMA KAULIŅA

dzimusi 1923. gada 3. martā,
mirusi 2009. gada 20. novembrī

**Sērās viņus piemin
SV. PĀVILA LATVIEŠU EV. LUT.
DRAUDZE DETROITĀ**

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 17. lpp.)

21. febr. plkst. 11.00 dievk. ar dievg., īpaša mūzika; pēc dievk. sadraudzība. Plkst. 2.00 draudzes pilnsapulce. **28. febr.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg. un draudzes darbinieku ievēšanu amatā; pēc dievk. sadraudzība. **7. martā** plkst. 11.00 Kalpaka piemiņas dievk. un uzruna bērniem; pēc dievk. sadraudzība. Māc. M. Cepure-Zemmele. Bazn. adrese: 3152 - 17th Ave S, Minneapolis MN 55407; tālr.: 763-546-8178; kancelejas tālr. 612-722-4622.

Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: 24. janv. plkst. 11.00 Draudzes dievnamā Īstbransvikā dievkalpojums. **31. janv.** plkst. 11.00 Mūzikas un meditācijas dievkalpojums draudzes dievnamā Īstbransvikā. **7. febr.** plkst. 8:30 Leikvudā dievkalpojums ar dievgaldu (Igauņu baz. 607 E. 7th St.). **14. febr.** plkst. 11.00 Draudzes dievnamā Īstbransvikā

ar dievgaldu (12 Gates Ave East Brunswick). **17. febr.** 10:00 Draudzes dievnamā Īstbransvikā (12 Gates Ave East Brunswick) *Pelnu dienas* svētbridis. Sekos pankūku brokastis un Bībeles stunda. **21. febr.** plkst. 8.30 Leikvudā dievkalpojums; I Ciešanu laika svētdiena (Igauņu baz. 607 E. 7th St.) **28. febr.** plkst. 11.00 Draudzes dievnamā Īstbransvikā ar dievgaldu; II Ciešanu laika svētdiena; seko DRAUDZES PILNSAPULCE; (12 Gates Ave East Brunswick). Dievkalpojums vada māc. I. Pušmucāne-Kineyko.

• Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: 30. janv. Short Hills NJ plkst. 9.45 dievk., māc. J. Saivars, pēc dievk. novada sapulce. **31. janv.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš. **7. febr.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivars; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Saliņš.

• Sandiego latv. ev. lut. dr.: 27. febr. dievk. Grace Lutheran Church (3993 Park Boulevard, San Diego, CA 92116), prāv. D. Kaņeps; pēc dievk. kafijas galds. Izziņas: www.sandiegodraudze.com vai www.sandiegodraudze.us

• Sentluisas latv. ev. lut. dr.: katra mēneša trešā svētdienā. plkst. 2.00 dievk. Christ Lutheran bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšnieces Irēnes Kalniņas tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• Sietlas latv. ev. lut. dr.: (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **31. janv.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg., pēc dievk. Bībeles stunda. **7. febr.** plkst. 10.30 dievk. **14. febr.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg. sprediķis angļu valodā. Māc. D. Cilne, tālr.: 206 -674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Baznīcas mājaslapa: www.seattletatvianchurch.org

• Vašingtonas (DC) lat. ev. lut. dr.: **31. janv.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; jubilaru sveikšana. Informācija: <http://www.dcdrau->

dze.org Tālr. baznīcā: 301-251-4151. Māc. A. Varsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com

Mūsu filistrs

GUNTIS OZOLIŅŠ, ing.

dzimis 1936. gada 21. oktobrī Rīgā,
miris 2009. gada 16. decembrī Cincinnati, Ohio

Viņu mīļā piemiņā paturēs
KORPORĀCIJA SELONIJA

Mūsu filistrs

JĀNIS PEIZE, agr.
34. II sem.

dzimis 1916. gada 5. jūlijā Rīgā,
miris 2009. gada 18. decembrī, ASV

Sit tibi terra levis

Korporācija
FRATERNITAS LATAVIENSIS

Mūsu filistrs

JĀNIS SPROĢIS, iur.
39. II sem.

dzimis 1921. gada 4. janvārī Praulienā, Latvijā,
miris 2009. gada 18. decembrī Austrālijā

Sit tibi terra levis

Korporācija
FRATERNITAS LATAVIENSIS

Mūsu jaunības dienu līdzgaitnieks

**RAIMONDS ALOIZIJS
VAIVARS**

dzimis 1928. gada 7. jūnijā,
miris 2010. gada 11. janvārī

Viņu piemin bijušie Saules Rieta Atpūtas Nama
palikušie līdziedzīvotāji
ANDREJS UN JURIS

Mūžībā aizgājusi

Ausekļa ģimnazijas skolotāja

ZELMA LAPIŅA

1911 – 2009

Cienā un pateicībā
BIJUŠIE AUSEKLIĒŠI

Negaidīti, pārāgri mūžībā aizgājis
mūsu biedrs

**SIGURDS ANDRIS
PLATO, oec., 2004 II**

dzimis 1986. gada 31. maijā Merilendā, ASV,
miris 2010. gada 12. janvārī Betesdā, Merilendā, ASV

Sit tibi terra levis

LETTONIAS KONVENTS un F!P!B!

Aizsaulē aizgājuši mūsu mīļie filistri:

Oec.

ERVĪNS STALBOVS (1933. - II)

dzimis 1915. gada 20. janvārī Ventpils apr., Zūru pag.,
miris 2009. gada 18. jūlijā Stokholmā, Zviedrijā

Ing.

ALFREDS VANAGS (1937. - II)

dzimis 1918. gada 14. jūlijā Valkā,
miris 2009. gada 8. decembrī Melburnā, Austrālijā

Ja kādu brāli vest uz kapu klusu...

Viņus mīļā piemiņā patur
FRATERNITAS ACADEMICA KONVENTA un
FILISTRU BIEDRĪBAS BIEDRI VISĀ PASAULĒ

Dieva mierā aizgājis
mūsu mīļais vīrs, tēvs un vectēvs

LEOPOLDS APELIS

dzimis 1918. gada 29. martā Odesā, Krievijā,
miris 2010. gada 9. janvārī Ņujorkā, ASV

Katram dziļi, dziļi sirdī
Sāpju rēta sūri smeldz.
Vēji šalciēt, vēji dziediet,
Mūžs ir bijis goda vērts.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
SIEVA MARTA, MEITAS INESE UN SELENA,
DĒLI GEORGS UN EGĪLS AR BAIBU,
MAZDĒLI MARKUS, ĒRIKS UN ALEKSANDRS

Mūžībā aizgājis

**ALOIZIJS RAIMONDS
VAIVARS**

dzimis 1928. gada 7. jūnijā Latvijā,
miris 2010. gada 11. janvārī Fairfax, VA

Dusi Dieva mierā...

Mīļā piemiņā patur
SIEVA ADELHEID, DĒLS ALEXANDRS
MĀSA LIDIJA TARBUNAS AR ĢIMENI

DRAUDZĪGAIS AICINĀJUMS PRIEDAINĒ

Sestdien, 6. februārī plkst. 13:00

Marutas Jurjānes filma
"VOLDEMĀRS AVENS"

◀ Pēc tam
dzejnieks, gleznotājs un arhitekts
V. Avens stāstīs par savu 2009. g. izstādi
Rīgā un kopā ar Nudžersijas literārās
kopas dalībniekiem lasīs savu dzeju.

◀ Sekos
pianistes **Ramonas Kļaviņas**
priekšnesums

Kafijas galds, ieeja \$20,

Bērniem un studentiem ieeja brīva.

Atlikums par labu Nudžersijas latviešu skolai.

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

50 Locust Lane

Upper Saddle River, NJ 07458

**Varam ziņot, ka ar 24. decembra datumu
visi Svētku saiņi piegādāti.**

Kvītis un jauno savākšanas kalendāru izsūtīsim janvāra vidū,
bet kopumā savāksim saiņus:

Atlantā un Floridā: 5./6. februāra nogalē;

Losandželosā: 14. februārī;

Vidienē: no 16. līdz 21. februārim, līdzšinējās dienās/laikos;

Austrumu piekrastē: 20. un 27. februāra nogalēs.

Informācija atrodama arī mūsu mājas lapā: www.lasl.com

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājas lapā: www.lasl.com

**Pērk Latvijas ordeņus,
medaļas, krūšu zīmes,
armijas foto,
dokumentus.**

Arī ordeņu foto un
dokumentu kopijas
publikācijai par LV armiju.
+371 29459430
raimrīga@gmail.com
a.k.1, Rīga-1
LV 1001, Latvija

OWL-777@hotmail.com

OWL-777
HOLISTIC BODYWORK
ALTERNATIVE MEDICINE
NETRADICIONĀLĀ MEDICĪNA

LAURIS

845-893-1731

ADVOKĀTS

PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas,
pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
kā arī mantojuma jautājumus.

ASV

38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ

„Jaunvēji”, Salas pagasts,
Babītes novads LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
Fakss: (371) 67502251
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Likmes: līdz \$100 - \$20
no \$101 līdz \$500 - \$25
virs \$500 - \$25 plus 3% no sum-
mas virs \$500. Summas nododam
ASV dolāros. Piegāde Rīgā \$11,
ārpus Rīgas \$0.40/km, min. \$19.
Piegādājam summas līdz \$1000.

**Kārtojam nodokļu un citus
maksājumus Latvijā!**

Lūdzu nosūtiet vēstuli ar sūtītāja
un saņēmēja vārdu, adresi, tele-
fona numuru un norādījumu par
summu kopā ar čeku rakstītu uz:

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

Lūdzu zvanīt Kristīne
(973) 746-3075

MEIJA & ASSOCIATES

Janis A. Meija, Attorney at Law
Riga, Latvia, mob. +37126684068
janis@meijalaw.com, www.meijalaw.com

PIEMINEKĻI
tēlnieks **UGA DRAVA**
• tālrunis: 905 468 1441
• uga@ugadrava.com
www.ugadrava.com

MEKLĒJU DARBU KANĀDĀ
(vēlams Toronto).
Mākslas izglītība – keramika, gleznošana.
Vairāku gadu pieredze darbā ar bērniem ASV.
Tālr. +371 26477761
inese.ezerteve@inbox.lv

**Piedāvājam sakārtot dokumentus
un apsaimniekot jūsu zemes
īpašumus Latvijā.**
T. +37126472688
efreja@gmail.com

**VESELĪBAS
APDROŠINĀŠANA**
uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

VESELĪBAS APDROŠINĀJUMI JUMS UN JŪSU ĢIMENEI

Grūtības atrast plānu, kas piemērots Jūsu budžetam
un vajadzībām? Esošais apdrošinājums nav
pietiekošs? MĒS VARAM PALĪDZĒT!

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS • LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.
T 215.635.4137 • F 215.635.1583 • www.LRFA.org • ALPF@comcast.net

**LAIKA un
BRĪVAS LATVIJAS** redakcija
sadarbībā ar **grāmatu dizaineriem**

*ar prieku izveidos un izdos Jums Skaistu,
mākslinieciski augstvērtīgu grāmatu.*

STRĀDĀSIM KOPĀ!

Tālrunis: +371 67326761, +371 29494823
e-pasts: daiga@stencil.lv

